

Компании ▶ 11

„Меком“ не намери на борсата пари за плановете си

Новини ▶ 8-9

Кабинетът иска да махне посланиците агенти, но не знае как

Пари

BONNIER

pari.bg

Четвъртък

16 декември 2010, брой 240 (5051)

USD/BGN: 1.46394

▲ +0.56%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.33600

▼ -0.56%

Българска народна банка

Sofix: 362.06

▲ +0.09%

Българска фондова борса

BG40: 112.33

▲ +0.40%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

БДЖ ПАК ОПРЯ ДО НАШИТЕ ПАРИ

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Държавата отново помогна на железниците и гарантира пред Световната банка 600 млн. лв. заем за изплащане на стари задължения. Ако потъналото в дългове и загуби дружество не започне да печели, заемът ще бъде платен от българските данъкоплатци. Не за първи път ▶ 6

Тема на деня ▶ 4-5

Повечето пари за здраве през 2011 г. се оказаха виртуални

Компании ▶ 12

Агенцията за приватизация търси изход от гафа с БТК

Интервю ▶ 23

Ще продължим да притесняваме торент сайтовете

▶ Явор Колев

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Петр Докладал

► Бившият посланик на Чехия в България Петр Докладал ще оглави електроразпределителното дружество "ЧЕЗ България" от 1 януари, съобщиха от компанията. Дотогава той ще приключи мандата си като посланик в Румъния. Докладал ще замести на поста Ян Вавера, който управляваше компанията от януари 2010 г.

Губещ
Стоян Мавродиев

Председателят на Комисията за финансов надзор Стоян Мавродиев беше глобен заради неподаване на декларация за конфликт на интереси в срок. Върховният административен съд осъди Мавродиев да плати 1000 лв. глоба. По закон той е трябвало да подаде декларацията си до 25 юни, а го е направил на 20 септември.

Мнения

► По темата "Фотоволтаична централа, изградена с европари, вече произвежда ток"

► Много ми е интересно къде тук са пазарните принципи, като се има предвид, че тази енергия ще се изкупува от доставчика на цена около 0.80 лв. /kWh, а в крайна сметка кой ще я плаща.

Nikolay

► По темата "Ключови действащи дипломати, работили за ДС"

► Така ни управляват, че по всички линии ставаме все по-зле. С всеки изминал ден! Страдат пенсионери, работещи, учени, студенти, земеделци, лекари, аптекари, оптици, държавни служители...

-ГЕРБавия

Коментар

Фундаментално добра новина

Интервюта, открити писма, назначения, отказ за назначения... На пръв поглед отношенията между президента Георги Първанов и министъра на отбраната Аню Ангелов са си скандал като всеки друг. Но само на пръв поглед. Досиета, доклади, посланици, оставки, гняв, срам... На пръв поглед и историята с посланиците, които са били агенти на бившата Държавна сигурност, си е скандал като всеки друг. Но само на пръв поглед.

В тези два скандала има една добра новина. Дори много добра новина - виждаме кой каква позиция заема, т. е. приближаваме се до отговора на въпроса "кой кой е".

Необичайното е, че тази добра новина беше формулирана от един военен - министъра на отбраната Аню Ангелов. В епистолярно-вестникарската размяна на реплики с президента той написа следното: "От изложените тези в интервюта на президента Георги Първанов съм съгласен само с едно, в което той е

В. "Пари"
business@pari.bg

” **Когато дойдат избори, всеки ще реши кое фундаментално различие е неговото. Така работи демокрацията**

напълно прав: ние не просто спорим, но и се оказва, че имаме фундаментални различия относно концепцията за развитие на Българската армия." За това става въпрос - има фундаментални различия. По тях се говори публично и гражданите наистина научават повече. Когато дойдат избори, всеки ще реши кое фундаментално различие е неговото. Така работи демокрацията. И затова имаме добра новина.

Скандалът с посланиците агенти е още по-стимулиращ за нормалната политическа среда. Министърът на външните работи Николай Младенов написа: "В мен се заражда един голям гняв и решителността ми става непоклатима." Премиерът Бойко Борисов каза: "С тези хора трябва да се разделим". Синята коалиция призова за отзоваване на всички. Изключително здравословно е да разбирате какво казват политиците. В този случай няма увъртане и разбираме ясно. Много ясно.

От другата страна застана президентът Георги Първанов: "Категорично бих се противопоставил на лустрацията, на чистката по политически причини." Псевдонимът Гоце прави подобна реакция много лесна за прогнозиране, но освен това реакцията е ясна и категорична. Точно като реакцията на БСП и ВМРО, които призоваха "българските дипломати да бъдат защитени". Фундаментални различия. По фундаментални въпроси. Присъствието им в обществото наистина е добра новина, защото мълчанието и привидното съгласие са най-краткият път до диктатурата.

Е, има и място за намигване. Като например репликата на президента по адрес на премиера: "Ако Тодор Живков е бил добър държавен ръководител, защо дипломатите от този период насам да са лоши." Въпреки че от устата на президента тази реплика може да звучи и цинично, тя е вярна. Така де, новините не може да са само добри. □

pari.bg Топ 3

1 Огнян Донеv, Любомир Павлов и австрийски фонд купиха "Труд" и "24 часа". Купувачът "БГ Приватинвест ГмбХ" е с предмет на дейност медийни инвестиции в България.

2 Посланик, милиционер, посланик, милиционер... Европейските дипломати и досега гледаха с гоза съмнение на българските си колеги. Сега вече има и доказателство.

3 И най-богатият българин е... Цоло Вутов. Вестник "Пари" публикува специално издание "Стоме най-богати българи".

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лиляна АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanassova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” Мая Манолова е готова за “Гинес” за политическа издръжливост и днес ѝ казах, че тя заслужава най-малкото един букет

► **Сергей Станишев**, бивш премиер на България

Число на деня**12**

► процента от българите биха напуснали страната в следващите 12 месеца, ако имат тази възможност, сочи проучване на “Галъп”, цитирано от “Мегуафакс”

Коментар**ГЕРБ-ери, осъзнайте се!**

Не съм си представял, че в парламента може да има толкова безволеви и послушни депутати, които да гласуват за поредната глупост, спусната от Бойко Борисов (а именно частичната национализация на професионалните пенсионни фондове). Без въобще да се замислят, че премиерът очевидно е некомпетентен по тези въпроси и възприема най-повърхностното и популистско решение, което синдикатите му представят. Дори когато това решение противоречи на принципите и на предизборните обещания на ГЕРБ, както и на здравия разум и на идеите и ценностите на Европейската народна партия, с която ГЕРБ иска да се асоциира.

Все съм си мислил, че много политици са готови на всичко заради властта, но това вече надхвърля и най-лоши-

Георги Ангелов, старши икономист в институт “Отворено общество”

” Половината мандат изтича, а единственото, с което се асоциира управлението в икономическата област, е антиреформаторски уклон и популизъм

те представи. Вдигане на облагането върху труда и други данъци, национализация, отлагане на реформи, запазване на монополи, липса на бюджетна дисциплина, раздуване на дефицити, задължаване и още много популизъм. Интересно е дали някой наистина вярва, че това е добрата икономическа политика, с която България ще стане богата и развита страна - или вече никой не се интересува от този въпрос?

А нивото на аргументация за национализацията е като от детската градина. Бойко Борисов твърди, че фондовете не искали и нямали пари да плащат, без въобще да се запита дали това е точно така и защо. Тотю Младенов казва, че всичко е ОК, защото тристранката и фондовете се съгласили - сякаш тристранката е

последна инстанция на истината (а за натиска на правителството върху фондовете да не споменаваме). А шефката на НОИ казва колко би искала да ѝ национализират двустайния апартамент и да ѝ дадат четиристаен, очевидно без въобще да ѝ хрумва, че след това няма какво да попречи на държавата да национализира четиристайния ѝ апартамент и да я настани в старчески дом - защото някой по-голям връзкаряк от нея може да се нуждае от четиристайния апартамент.

ГЕРБ-ери, осъзнайте се! Половината ви мандат изтича, а единственото, с което се асоциира вашето управление в икономическата област, е антиреформаторски уклон и популизъм. Едва ли точно това сте си представяли, когато сте се явявали на изборите през 2009 г. **И**

Тежък товар**Един належащ стадион**

Сроковете за новия стадион до летището са съкратени

Премиерът Бойко Борисов обясни, че новият стадион, за който съобщиха преди дни, е належащ и ще се строи. По данни на спортното министерство изграждането му ще струва до 140 млн. лв.

“Не” на блокирането на центъра

“Всяка седмица затваряме средно за 7-8 часа центъра на града заради “Васил Левски”. Новият стадион, който ще бъде за 40 хил. души, ще бъде до летището, на последната спирка на метрото”, каза Борисов. По думите му стадионите навсякъде в Европа са изнесени извън центровете. Кметът на София Йорданка Фандъкова коментира, че строителството на новото съоръжение трябва да започне възможно най-бързо.

Плановете

Правителството има планове за изграждане на нов национален стадион в близост до летище “София”, който ще бъде с капацитет 40 хил. места. Стадион “Васил Левски” не отговаря на изискванията на спортните федерации, 80% от местата да бъдат покрити. След като това изискване бъде изпълнено към 2012 г., стадионът ще се използва само за лекоатлетически състезания, но не и за футболни мачове.

Други големи идеи

Това е поредната спешна и грандиозна идея на правителството. Такива са “Българският Лувър”, който е в процес на ремонт, многофункционалната спортна зала, която е почти готова, както и изграждане на пистата за “Формула 1”. Последното е малко вероятно да се реализира, но ще остане в историята с международния скандал, който предизвика. **И**

70 метра постижение

► За поредния си протест учениците от БАН бяха подготвили огромно платно, дълго 70 метра, на което бяха написали постиженията си. Те внесоха в парламента “Червена книга на науката”, в която има над 6000 подписа на чужди учени в подкрепа на БАН, включително на петима Нобелови лауреати

В броя четете още**Компании ► 14**

Новите собственици на “Труд” и “24 часа” няма да закриват издания

Интервю ► 21

През 2011 г. ще усвоим толкова, колкото за последните три години

► **Томислав Дончев**

Повечето пари за здраве през

Обявените повече стотици милиони или ще стигнат до системата чак след края на 2011 г., или ще покрият стари задължения

Парите за здравеопазване догодина ще бъдат над 3.2 млрд. лв., което е повече в сравнение със средствата от тази и дори предходната година. Това е гордостта на управляващите. Те ще са два пъти повече в сравнение с 2006 г., допълват и някои от директорите на големите болници. Зад прилично голямата сума обаче се крият куп финансови трансакции, покриване на стари плащания и средства по европейски програми, които ще бъдат изплатени и след края на 2011 г. На практика реалните средства, които ще се вляят в здравеопазването през 2011 г., се оказват по-малко.

Спекулирани средства

Грубата калкулация на средствата, предназначени за здравеопазването догодина, показва, че те наистина възлизат на над 3.2 млрд. лв. В това число обаче управляващите включват не само парите от бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и на здравното министерство, но и всички средства, които институцията е спечелила или за които ще кандидатства по европейски програми. „Тези калкулации са силно спекулативни, защото виждаме, че в Консолидираната фискална програма са заложили само 5.3 млрд. лв. по програми от ЕС. Поради тази причина ги считам за обикновена пушилка, а не за реални средства, които ще влязат в здравеопазването“, коментира председателя на Международния институт по здравеопазване и здравно осигуряване д-р Илко Семерджиев.

Европейските пари

Обявените пари от Европейски програми за здравеопазване през 2011 г. са близо 300 млн. лв. С тях трябва да бъдат осъществени някои от най-важните стъпки в т. нар. реформа. Реално обаче тези пари ще бъдат усвоявани и след края на 2011 г.

Част от европейските средства ще бъдат инвестирани в стратегията за

Повечето средства в здравеопазването са обикновена пушилка

Д-р Илко Семерджиев, председател на Международния институт по здравеопазване и здравно осигуряване

Елена Петкова
elena.petkova@pari.bg

преструктуриране на болниците. Преди около месец министерството се похвали, че тя ще бъде финансирана с общо 288 млн. лв. по Оперативна програма „Регионално развитие“. От тях обаче 85% са европейски пари, а 15% - национално съфинансиране от републиканския бюджет. Стратегията е важен документ, с който, от една страна, се цели намаляването на броя на болниците у нас, от друга - повишаване на ефективността им, от трета - подобряването на достъпа до лечение на онкоболните, които драстично се увеличават с всяка изминала година. Голяма част от средствата по програмата ще отидат за оборудване с модерна апаратура на ракови центрове и болници. Всъщност общо 23 държавни и общински лечебни заведения от цялата страна ще бъдат снабдени с високотехнологична апаратура за лечение на ракови заболявания. Три от тях ще станат национални центрове, където ще се лекуват най-тежките случаи. Този проект безспорно е важен, но ще бъде завършен чак през 2012 г.

Нови информационни системи

Над 11 млн. лв. пък се надява да спечели правителството по европейски програми за финансиране на проектите си за изграждане на регистри и информационни системи. Ако бъдат осъществени както трябва, те реално ще подобрят информираността на пациента и достъпа му до качествено лечение. Например 10 млн. лв. са предназначени за изграждане на национална здравноинформационна система, чрез която пациентите ще могат да избират болницата и специалиста, при когото да се лекуват. 150 хил. лв. пък ще бъдат инвестирани в създаването на регистър на медицинските изделия. Така всеки пациент ще е наясно колко струват реално консумативите, които понякога си и плаща. В момента няма такава база данни, затова

често пациентите стават жертва на измами. 550 млн. лв. са предвидени за регистър на донорите и реципиентите на кръв. Тези данни ще улеснят много болниците, които бързо ще намират кръв при спешна нужда. Това засега обаче са само добри пожелания. Тези пари няма да бъдат усвоени само през 2011 г.

Финансови трансакции

Националният бюджет за здравеопазване според управляващите също е по-голям в сравнение с тази година. Предвидено е приходите в касата догодина да достигнат над 2.6 млрд. лв. Дори и тези пари наистина да бъдат събрани от здравни вноски, с една част от тях ще бъдат платени стари задължения. За това нееднократно алармираха от синята и от червената опозиция. Става дума за 100 млн. лв., с които ще бъдат изплатени дълговете на болниците от предходни години. Ако здравната каса не изплати делегираните бюджети на болниците за ноември и декември, както стана през миналата година, това ще трябва да се случи до края на януари догодина. Тоест още около 200 млн. лв. стари задължения на касата ще бъдат прехвърлени към новия ѝ бюджет. Близо 1.5 млрд. лв. от резерва на НЗОК пък потънаха безвъзвратно в републиканския бюджет. Така грубата сметка показва, че около 1.8 млрд. лв. от парите за 2011 г. ще бъдат похарчени за разходи от изминали години.

Накратко, нещата невинаги са такива, каквито изглеждат. Като число

парите за здравеопазване следващата година изглеждат много повече от тази година. На практика обаче не е така. Което поставя под съмнение възможността за-

ложените амбициозни цели да бъдат изпълнени. Добрата новина е, че все пак проектите са разработени и пътят е начертан. И целите може да бъдат постигнати

ако не догодина, поне в близките години. А поуката е само за управляващите и за силно доверилите им се - обещавай и вярвай само на реалистични неща. **П**

Средствата от резерва на НЗОК ще бъдат изразходвани и за подслушване

На пръв поглед парите за здравеопазване през следващата година наистина ще бъдат повече в сравнение с тази и миналата година. Но не трябва да забравяме, че и разходите ще са по-големи. Така че нещата се компенсират. Също така нямаме никакви гаранции, че заложените в бюджета на Националната здравноосигурителна каса средства за следващата година ще бъдат събрани от хората. Знаем, че много от хората са разочаровани от системата и отказват

Д-р Евгений Желев, член на комисията по здравеопазване от БСП

Нямаме гаранции, че заложените в бюджета на НЗОК средства за 2011 г. ще бъдат събрани

да си плащат вноските. Всички сме съгласни и с факта, че здравната каса е недофинансирана с около 30 или дори 40%.

Затова ние от опозицията поискаме всички пари, предназначени за здравеопазване, да бъдат изразходвани само за тези цели. Какво се случи всъщност? Управляващите решиха, че близо 1.5 млн. от резерва ще бъдат изразходвани за всичко друго, включително за подслушване, но не и за здравеопазване.

По европейските проекти за реструктурирането на болниците всъщност ще бъдат изразходвани само 150 млн. лв. за държавните лечебни заведения и 90 млн. лв. за общинските. Питам обаче защо не направиха добри проекти за профилактика на онкозаболяванията, на трансмисионните и инфекциозните заболявания, а инвестират много в лечението им? Спешната помощ също се нуждае от по-добро финансиране, а вместо това те намаляват средствата там. **П**

2011 г. се оказаха виртуални

ПАРИТЕ

в здравеопазването
ПРЕЗ 2011 г.

3.2
МЛРД. ЛВ.

2260
МЛН. ЛВ.

Бюджет на
здравната каса

710
МЛН. ЛВ.

Бюджет на
Министерството на
здравеопазването

63.5*
МЛН. ЛВ.

Оборудване на 3
национални центъра
по онкология

73.5*
МЛН. ЛВ.

Оборудване на 10
областни центъра по
онкология

140*
МЛН. ЛВ.

Преобразуване на
малки общински
болници в лечебни
заведения за
долекуване

10*
МЛН. ЛВ.

Превръщане на
домове за деца до 3
години в центрове за
подпомагане на
майките им

10*
МЛН. ЛВ.

Въвеждане на
национална
здравноинформационна
система

0.55*
МЛН. ЛВ.

Създаване на регистър
на донорите и
нуждаещите се от кръв

0.15*
МЛН. ЛВ.

Създаване на
регистър на
медицинските
консумативи

0.8*
МЛН. ЛВ.

Създаване на
регистър за обмен на
информация за
хората със степен на
нетрудоспособност

*Това са пари по европейски програми, които ще се усвояват поне до края на 2013 г.

Интервю Д-р Стефан Константинов, министър на здравеопазването

Хората не трябва да имат свръхочаквания...

...особено когато не си плащат и здравните вноски

► Д-р Константинов, какъв ефект очаквате да имат повечето пари, предназначени за здравеопазване догодина, върху здравето на хората? Кога според вас те наистина ще почувстват, че нещо в системата се е променило?

- Очаквам здравеопазването да стане малко по-добро, системата да се успокои. Защото проблемите в нея са много и не може да очакваме, че ще се решат с магическа пръчка. Със сигурност обаче болниците ще работят по-спокойно, защото увеличихме повечето клинични пътеки, има повече средства и за извънболнична помощ, тоест пациентите ще имат по-добър достъп до лекар. Днес (бел. ред. - вчера) осигурихме средства, за да заработи и втори петскен в страната - в Александровска болница догодина пациентите ще могат да ползват тази диагностика не само във Варна, но и в София. Предвидили сме средства за финансирането на тези дейности и догодина. Виждате, че се опитваме постоянно да подобряваме условията за лечение, но всичко изисква много средства и става бавно. Хората трябва да разберат това и да нямат свръхочаквания, особено когато не си плащат и здравните вноски.

► Смятате ли, че страстиите за реструктуриране на болниците, за която ще бъдат налетени 288 млн. лв. от европейска програма, наистина ще улесни достъпа на българските пациенти до лечение? Прегледени са 13 центъ-

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

ра, а болните от рак в България се увеличават с всяка година.

- Да, за първи път от години в страната ще бъдат инвестирани толкова много средства за капиталови разходи в болниците. Те се осигуряват по Оперативната програма „Регионално развитие“ и голямата част от тях ще се изразходват за оборудване на 23 онкологични центъра. 13 от тях са държавни болници, а останалите 10 са общински - бившите диспансери. Както знаете, като разпределение страната ни има една от най-добре развитите мрежи за наблюдение и лечение на онкологични заболявания. Апаратурата в лечебните заведения обаче е малко остаряла. Сега с тези инвестиции ще оборудваме центровете с модерна техника. Мисля, че по този начин ще се осигури равнопоставен достъп на хората в цялата страна до съвременна диагностика и лечение. В мо-

„Надявам се през пролетта да започне реалната работа по електронното пациентско досие

мента модерната техника е концентрирана най-вече в София, Пловдив, Варна.

► Какво прегвжгате га се направи по въпроса с профилактиката на онкозаболяванията?

- В тази посока има много работа, която трябва да се свърши. Една от първите крачки, които сме предприели, е реализирането на проекта „Спри и се прегледай“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“. По него до края на следващата година ще се усвоят 19 млн. лв. С тези средства ще се създадат мрежа от 14 скринингови центъра, Национален скринингов регистър и система за известяване. Ще

се направят прегледи на 200 хил. жени от целевите групи за рак на млечната жлеза, 50 хил. жени за рак на маточната шийка и на 50 хил. души - за колоректален карцином. Амбициите ни са това да стане основата на една национална програма, която да работи и за бъдеще.

► Кога очаквате да стане факт електронното пациентско досие? То ще преготврати ли възможността за източване на НЗОК и как ще стане това?

- МЗ кандидатства за 10 млн. лв. за доизграждането на национална здравноинформационна система. В нея ще се интегрира и сегашната система на здравната каса, успоредно с това ще се работи за създаването на електронно пациентско досие. Надявам се през пролетта проектът да получи зелена светлина и да започне реалната работа по него.

Елена Пемкова

Държавата ще даде на МЗ само 370 млн. лв.

Преди да правим анализ на числата, трябва да се спомене, че със Закона за бюджета на НЗОК за 2011 г. беше направена втора актуализация на бюджета на НЗОК за 2010 г., считано от 14 декември 2010 г. При нея здравноосигурителните плащания за 2010 г. се фиксират в размер на 1.8 млрд. лв., а предвидените за 2011 г. са 1.9 млрд. лв., но забележете - в тях са включени 100 млн. лв. за неразплатени задължения за предходни години. Това означава, че за тази година реалните

Д-р Илко Семерджиев, председател на международния институт по здравеопазване и здравно осигуряване

„Тази година реалните здравноосигурителни плащания ще са със 100 млн. лв. повече, а за следващата - със 100 млн. лв. по-малко

здравноосигурителни плащания ще са със 100 млн. лв. повече, а за следващата - със 100 млн. лв. по-малко. Ясно е, че през 2011 г. НЗОК ще плати по-малко пари за здравето на осигурените в сравнение с настоящата година.

Що се отнася до бюджета на МЗ - там нещата са драстични, защото при общ бюджет 710 млн. лв. (данните все още не са окончателни, защото не е публикуван Законът за държавния бюджет) 340 млн. лв. ще бъдат прехвърлени

като трансфер от НЗОК. Това реално означава, че държавата ще даде на МЗ само 370 млн. лв. за 2011 г. при 544 млн. лв. за тази, или със 174 млн. лв. по-малко.

Сумарно през 2011 г. се очертават около 274 млн. лв. по-малко, когато говорим за реална здравна помощ, която ще бъде получена от гражданите. Отделно от това има разходи за администрация, най-общо казано, които при сумиране за МЗ и НЗОК ще достигнат около 3 млрд. лв. □

Парите за здраве през 2011 г. не са повече

Парите в здравеопазването догодина не са повече, защото ще се изплащат стари задължения от тази година. През 2011 г. ще трябва да се платят дължимите суми на болниците и други задължения, останали от 2010 г., които общо възлизат на 230 млн. лв. Това управляващите наричат повече пари, но всъщност е ново актуализиране на бюджета на Националната здравноосигурителна каса. За втори път тази година. □

Д-р Хасан Агемов, член на здравната комисия в парламента от ДПС

„Управляващите не са доволни, иначе нямаше да сменят министри и шефове на НЗОК

БДЖ пак опря до нашите пари

Заемът от Световната банка ще получи държавна гаранция, но само след разрешението на Европейската комисия

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

За пореден път държавата ще спасява закъсалото "Холдинг Български държавни железници" (БДЖ) и ДП Национална компания "Железопътна инфраструктура". Подписаният меморандум със Световната банка предвижда финансовата институция да отпусне до 600 млн. лв. целеви заем на двете предприятия за оздравяване на железопътния сектор в България. Планът на железниците предвижда те отново да излязат на печалба и изплащането на заема изобщо да не ги притеснява. Важният детайл е, че този заем ще бъде гарантиран от българската държава. Т. е., ако БДЖ в един момент се окаже в невъзможност да изплаща заема, той ще бъде плащан от данъкоплатците. А това вече се е случвало.

Няма "не"

Предоставянето на държавни гаранции за такъв заем обаче представлява държавна помощ и за нея е необходимо съгласие

Отчети И двете дружества свиват приходите си

► В публикуваните на сайта на Министерството на финансите отчети на "Холдинг Български държавни железници" (БДЖ) и ДП

Национална компания "Железопътна инфраструктура" се вижда, че и двете компании са намалили приходите си през деветмесечното на 2010 г.

► НКЖИ е намалило продажбите до 83.2 млн. лв., което е спад от 15.7% спрямо деветмесечното на миналата годи-

на. Благодарение на по-голямото финансиране от държавата дружеството успява да постигне минимален ръст от 0.1% на годишна база на общите приходи, които в края на септември 2010 г. са 198.1 млн. лв. За деветмесечното НКЖИ е получила финансиране от

държавата в размер на почти 96 млн. лв., което е със 17.2% повече от деветмесечното на 2009 г. Така дружеството успява да свие загубата си с 54.2% до 25.5 млн. лв.

► За януари - септември 2010 г. държавата е намалила субсидията за БДЖ с 225.5% до 105 млн. лв. За девет-

месечието на 2010 г. общите приходи на националния жп превозвач са 285.6 млн. лв., което е спад от 14% на годишна база. В края на септември тази година загубата на компанията достига 62.2 млн. лв., което е с 40.35% повече спрямо същия период на 2009 г.

от Европейската комисия (ЕК). Заместник-министърът на финансите Боряна Пенчева обясни, че вече е изпратено запитване до ЕК. Според нея отговорът ще бъде положителен и ще дойде до няколко дни. Вариантът Брюксел да каже "не" не е обсъждан във финансовото министерство.

Истината е, че двете компании не се ползват с добър имидж пред ЕК. От Брюксел преди време обявиха, че имат сериозни забележки към НКЖИ, тъй като компанията се бави с реализирането на проектите по Оперативна

програма "Транспорт".

Много повече пари от въпросния заем ще получи БДЖ - 460 млн. лв., за стабилизиране на дружеството, което е почти в неплатежоспособност. Общите дългове на националните железници към 30 септември са 825.2 млн. лв., като 341.7 млн. лв. от тях са краткосрочни, т. е. трябва да се върнат до една година. Данните са от отчетта на държавното дружество, публикуван на сайта на Министерството на финансите.

Забравената гума "печалба"

Освен големите задъл-

жения БДЖ е натрупало още по-голяма загуба за периода януари - септември тази година. Отрицателният резултат достига 62.2 млн. лв. спрямо 44.3 млн. лв. загуба в края на септември 2009 г. От 3 години насам БДЖ работи на загуба. Компанията не изплаща редовно задълженията си, бави заплати на служителите и не предлага конкурентни услуги на клиентите си. Изпълнението на програмата за оздравяване може да предизвика недоволството на засегнатите. Затова ръководството ще има нужда освен от решителност и от политическа подкрепа. За да не се окаже през 2014 г., че вместо да печели, компанията отново ще търси кой да покрие дълговете ѝ.

Така на практика държавните железници, които отскоро станаха холдингово дружество, няма да използват парите за инвестиции, а ще трябва да връщат заемите си и да покриват почти непре-

сните загуби през последните години.

НКЖИ ще получи максимум 140 млн. лв. от заема, като дружеството ще ги инвестира в нови машини. Двете държавни компании обаче ще получат парите чак след като се подпише същинското заемно споразумение. Според Боряна Пенчева това едва ли ще стане преди май догодина.

Ще се реформираме

Председателят на борда на директорите на БДЖ Владимир Владимиров още през август обясни, че се налага компанията да вземе заем от Световната банка, тъй като не може да се справи сама с огромните дългове. Тогава той обяви, че има 100 мерки, които целят оздравяване на компанията чрез свиване на разходите, повишаване на приходите, където е възможно, засилване на контрола и подобряване на комуникацията, за да се ускори процесът на взимане на решения.

Владимиров прогнозира, че след направените структурни промени ще бъдат освободени финансови ресурси и железницата ще може да покрива сама разходите си, включително за изплащане на заеми. Плановете са това да стане още в края на 2011 г. А през 2014 г. дружеството прогнозира да излезе дори и на печалба.

А сметката

Дотук добре. Възниква обаче въпросът дали БДЖ наистина ще успее да осъществи тези реформи и какъв точно ще е ефектът от тях. Липсата на атрактивност на дружеството дори води до искане на държавни гаранции за отпускане на заема и ако БДЖ не е в състояние след време да изплаща кредита си, отново всички данъкоплатци ще трябва да връщат заема. Така, ако ЕК каже "не", може да се окаже след време, че е спасила българския данъкоплатец.

Атанас Христов

825.2

► млн. лв. са общите задължения на БДЖ към 30 септември тази година, като 341.7 млн. лв. от тях са краткосрочни, т. е. трябва да се върнат до 1 година

250.5

► млн. лв. са общите задължения на НКЖИ към 30 септември 2010 г., като се увеличават с 10.6% спрямо съпоставимия период на миналата година

204.8

► млн. лв. е наляла държавата в двете компании за януари - септември 2010 г. под формата на субсидии, като се забелязва спад от 5.8% спрямо деветмесечното на миналата година

Президентът заплаши с вето Изборния кодекс, докато депутатите гласуваха текстовете му

Управляващата партия се опитва да материализира нормите и да постигне служебна победа, смята Георги Първанов

Депутатите отново спориха около промените в Изборния кодекс. В същото време президентът Георги Първанов обяви, че смята да наложи вето на закона, защото в него има много спорни текстове. В сряда парламентът одобри още ограничения за регистрацията на партиите.

И... още промени

За да участват в изборите, партиите ще трябва да представят 7000 подписа за регистрацията на партията в Централната избирателна комисия, решиха още депутатите. Те ще трябва да представят и финансови отчети за последните три години, а за новорегистрираните партии - от датата на съдебната им регистрация.

Другите промени се отнасят до партиите, които са включени в състава на коалиции. Те няма да може да участват самостоятелно в изборите. За самостоятелно участие партията ще трябва да напусне коалицията не по-късно от 32 дни преди изборния ден. А промените в коалициите ще може да се

” Част от промените създават условия за служебна победа на ГЕРБ на следващите избори. Те претоплят познати норми и подходи, които трасират пътя към вземане на своеобразна изборна зестра

Георги Първанов,
президент на Република България

правят не по-рано от 65 дни преди изборите.

Паралелните дебати

Докаато депутатите дебатираха промените, експертите, близки до президента, както и представители на общините критикуваха и изтъкваха слабостите. Всички се обединиха около тезата, че промените демотивират гражданите да гласуват. Изводът след дискусията беше, че управляващите се връщат към стар механизъм и ограничават правата на избирателите. Според участниците в дискусията се отнема правото на 50% от гласо-

► Докато в Народното събрание обсъждаха Изборния кодекс, АБВ на Георги Първанов се събра да критикува все още неприетия закон

СНИМКИ МАРИНА АНГЕЛОВА

подавателите.

Президентската заплаха

Президентът Георги Първанов заяви, че вероятно ще наложи вето върху Изборния кодекс. Той обясни, че заедно с юридическия

си екип първо ще разгледа промените, но има достатъчно спорни текстове, които дават основание за вето. Първанов смята, че управляващите се опитват да материализират нормите, а до дискусията се е стигнало, защото няма

експерти в политиката, а истинските дебати около промените не са били осъществени. “Част от промените създават условия за служебна победа на ГЕРБ на следващите избори. С тези промени се претоплят познати

норми и подходи, които трасират пътя към вземане на своеобразна изборна зестра”, заяви президентът. Той призова управляващите да не мислят само за предстоящите през 2011 и 2013 г. избори.

Рагослава Димитрова

Незаконните строежи по лот 2 се оказаха “временни обекти”

Целта на прибързаното строителство било да се избегне закъснение

Определените като незаконни обекти по магистрала “Тракия”, записани в одита, поръчан от управляващия орган по програма “Транспорт”, всъщност са временни обекти. Това обясни Валентин Зарев, директор на фирмата “Пътинвест Инженеринг”, която извършва строителния надзор върху отсечката между Стара Загора и Нова Загора. Част от съоръженията по лот 2 от магистралата действително са строени по променен проект и преди издаването на допълнение към строителното разрешение. Те обаче са били със статут на временно строителство, което не ги прави незаконни, твърди инж. Зарев. Според доклада 6 съоръжения от тази част на магистралата са били препроектирани и до разрешаването на строителството им са изпълнявани незаконно. По този повод депутати от СДС пре-

► Според шефа на строителния надзор цената за лот 2 е толкова ниска, че ще е чудо, ако “Трейс” излезе на печалба

дупредиха, че България може да загуби финансирането за магистрала “Тракия” по Оперативна програма “Транспорт”.

Законово

По закон за временно строителство се смятат всички видове работи, необходими за изпълнение на постоянни обекти от даден проект, или поправяне на

дефекти по тях. Препроектираните съоръжения от лот 2 са играли именно такава роля, тъй като са осигурявали достъп до участъците в строеж, обясни инж. Зарев. Впоследствие за тези съоръжения е издадено допълнение към разрешението за строеж и така по думите на надзорника към момента строителството по лота е изряд-

но в законово отношение. Подобно, макар и не толкова детайлно обяснение представиха и от Агенция “Пътна инфраструктура” при избухването на скандала с незаконното строителство по магистралата преди два дни.

Инж. Зарев допълни, че ако изпълнителите в лицето на Обединение “Магистрали Трейс” бяха изчакали допълнението към разрешението за строеж, работата на участъка е щяла да изостане с поне 5-6 месеца. “Давам 100% гаранция за качеството на лот 2. Вече минаха и 4-5 проверки на Дирекцията за национален строителен контрол, които също не установиха проблеми с изпълнението”, посочи инж. Зарев. Той не коментира какви са причините за критиките в одитния доклад с мотива, че не е запознат с него. Пред в. “Пари” министърът по еврофондовете Томислав Дончев също отказа коментар, защото не е запознат с доклада. Той обаче ще бъде разгледан от него следващата седмица.

Рагостина Маркова

Мнение

Разминаване в информацията

На заседанието на парламентарната комисия за регионална политика и местно самоуправление миналия четвъртък в отговор на мой въпрос инж. Милка Гечева, директор на ДНСК, официално отрече да има данни за каквото и да е незаконно строителство при изграждането на магистрала “Тракия”. Само дни по-късно от направения независим одит става ясно, че има редица проблеми и незаконно строителство заема съществен процент от тях. Това разминаване в информацията повдига въпроси, много по-съществени от този за оставката на шефа на АПИ. Изключително притеснителен е фактът, че тези две ведомства се намират под шапката на един и същ заместник-министър в МРРБ. Когато са разпределени ресурсите, основателно е преценено, че така

Николай Пехливанов,
зам.-председател на комисията по регионално развитие в парламента

” Ставаме свидетели на взаимно прикриване на грешките

ще има по-добра координация между ведомствата и ресорният зам.-министър ще бъде гарант за навременно констатиране на евентуални нарушения. Вместо това ставаме свидетели на взаимно прикриване на грешките - вместо да констатира незаконните действия и да разпореди съответните наказания за тях, ДНСК отрича и така пречи да се предприемат необходимите превантивни мерки и проблемите се задълбочават.

Кабинетът иска да махне агенти, но не знае точно

Правителството ще поиска забрана за бивши агенти на Държавна сигурност да стават дипломати. Тепърва ще се обмисля отзоваването на част от действащите

Кабинетът ще подготви законодателна поправка, която да забрани на хора от бившата Държавна сигурност да бъдат назначавани в задгранични представителства, обяви министърът на външните работи Николай Младенов след заседанието на кабинета. Решението е по повод доклада на Комисията по досиетата, който разкри, че 45% от посланиците и консулите на страната ни в чужбина през последните 20 години и 40% от дипломатическите ни представители към момента са агенти на ДС.

Темата за евентуалната лустрация отново е на дневен ред след последното решение на Комисията по досиетата, а реакциите спрямо агентите не са изненадващи: БСП ги защитава, Синята коалиция и неправителственият сектор настояват за незабавно отзоваване, а мнозина отново попитаха риторично защо 20 години не се е случила забраната и защо управляващите се държат сякаш не са знаели.

Правителството в случая демонстрира воля да се справи някак с проблема и сякаш дори искрено се засрами от ситуацията. Но не пък толкова, че да премахне от редиците си и единствения министър, сътрудник на ДС - Божидар Димитров.

Какво ще стане с действащите дипломати

Забраната е решение, което ще засегне бъдещите назначения. Не е ясно обаче какво ще стане с настоящите. Те вече са компрометирани и това предизвика остри коментари от страна на лявата опозиция, че решението за оповестяването им е било немислено и дори

Ани Когжаиванова
ani.kodzhaivanova@pari.bg

опасно.

Към момента 33 сътрудници на ДС са на мандат в чужбина, като осем от тях са временно управляващи, а четирима са генерални консули. "С тези хора трябва да се разделим. Няма логика в една държава да се изпрати човек, за когото ще се знае, че е от бившата Държавна сигурност", каза премиерът Борисов и обяви, че агентите ще бъдат отзовани. Това обаче не е толкова лесно.

Николай Младенов обясни, че отзоваването на един посланик е сложен юридически и конституционен въпрос. "Надявам се до една година най-късно да намерим решение за всеки един казус", коментира външният министър и конкретизира, че назначенията, които са в правомощията на Министерския съвет, ще бъдат преразгледани и ще се реши кои да се отзоват категорично.

Що се отнася до назначенията на президента обаче, решението на кабинета е да призове Първанов да отзове хората с установена принадлежност към службите. Външният министър обаче отказа да разиграе сценария какво ще стане, ако президентът откаже да го направи, което е по-вероятно. Не е и ясно как разкритите бивши агенти ще изпълняват задълженията си през тази година, за която говори Младенов.

В търсене на "безболезнено" решение

Николай Младенов подчерта, че отзоваването и в двата случая трябва да става след внимателно обмисляне. "Това не е и няма да бъде оценка на индивидуалните качества на посланиците. Има и хора, които работят съвместно. Ще се водят разговори, искаме безболезнено решение на ситуацията, което да е в интерес както на страната, така и на самите хора. Аз не съм чудовище", каза той и допълни, че по тези причини към момента няма да формулира точната законодателна поправка, която ще предложи кабинетът.

Проблемът обаче е системен, обясни министърът. Освен че подкопава доверието в нас, големият брой агенти на ДС в дипломатията говорел и за кадрови проблеми в министерството, за това, че новото поколение млади и модерни експерти е някъде другаде, а не в дипломатията. А най-лошото е, че има тенденция броят на дипломатите с агентурно минало да се повишава, вместо да спада.

По думите му тези данни са срамни за България и подобно положение е напълно неприемливо. "Ние сме членове на НАТО и Европейския съюз. Разкритията подкопават много сериозно доверието на нашите партньори, а доверието е същината на външните отношения", каза министър Младенов и добави, че кабинетът има волята с този закон очаквателно да затвори вратата към назначаването на хора от ДС на дипломатически позиции.

Колко точно ни е срам

Въпреки осъдителната ре-

акция на министъра и кабинета обаче част от тях са назначени по време на това правителство. Мнозина, включително и бившите външни министри Ивайло Калфин и Соломон Паси, припомниха и че списъкът с посланици - агенти на ДС, е известен на всеки външен министър. Николай Младенов обаче обясни, че заварените дипломати са заварени, а новоназначените вече са били в процедура, когато той е поел поста.

"Реших да изчакам резултатите от тази проверка, вместо да спра процедурите, за да не ме обвинят, че действам преднамерено

спрямо определени хора", обясни Младенов.

По думите му обаче големият проблем с агентите не е това, че ги има и че за някои това е било публично известно, а шокиращо големият им брой, който е смазващ за имиджа ни.

Остава отворен въпросът не мери ли правителството с двоен аршин, искайки лустрация за дипломатите, докато в същото време министърът без портфейл Божидар Димитров също спада към бившите агенти на ДС. "Аз отговарям за Външно министерство и днес обсъждахме само казуса с дипломатите", каза министърът. **П**

” Представителството на демократична България от такива посланици е неуважение към приемащата страна. Международният авторитет на България като страна членка на Европейския съюз и на НАТО рискува да бъде сериозно накърнен

► Българска асоциацията за външна политика

Категорично съм против лустрацията

Ако Живков е бил добър, защо дипломатите от този период насам са лоши? Познавам част от тях - това са депутати, които 20 години работят в годините на прехода, работят за демокрацията. Те, а не сегашното правителство вкараха България в Европейския съюз и НАТО.

Категорично бих се противопоставил на лустрацията, на чистката по политически причини. Готов съм да отворим всяка папка и да видим кой какво е правил. Ако за някого има нещо укоримо, то наисти-

Георги Първанов,
президент на Република България

” Готов съм да отворим всяка папка и да видим кой какво е правил. Ако за някого има нещо укоримо, то наистина той ще си отиде

на той ще си отиде. Ако, както подозирам в огромната част от случаите, те са си вършили работата в името на държавата, трябва да преустановим дейността във всичките й структури.

Това може да навреди на политическата ни позиция, която имаме. Една немалка част от имената, които виждаме, са известни отдавна и тези хора отидоха посланици и в едно по-ново време. Преди това са работили в съответните дирекции на Министерството на външните работи.

Реакции Поляризация

► Едва ли някой е изненадан от реакциите на политическите сили у нас. Левите формации настояват агентите да останат. БСП, президентът Първанов и неговата формация АВВ защитиха бившите агенти на ДС и обявиха, че те са професионалисти с голям опит, които са допринесли много за външната политика на България и за присъединяването ни

към ЕС и НАТО. Според тях разкриването им и законът, който го препредела, са били грешка, но отстраняването им ще бъде още по-голяма грешка.

► На другия полюс застава нахпа Синята коалиция и неправителственият сектор, които поискаха незабавно изтегляне на агентите. Според председателя на СДС Мартин Димитров това за пореден път показва, че бившата Държавна сигурност го голяма степен все още определя и българската външна поли-

тика. ► Редица граждански организации, сред които и Българската асоциация за външна политика, също поискаха незабавно изтегляне на дипломатите. Те съобщиха, че ще уведомят и медиите на съответните страни за посланиците - агенти на ДС. ► "Българското правителство трябва само да се справи с въпроса за посланиците - агенти на ДС", коментира и американският посланик в България Джеймс Уорлик.

посланиците как

Разкриването на данните може да е опасно

Трябва да има ясна разлика между доносници и разузнавачи, като не трябва да се предприемат репресии срещу хората, попаднали в списъка с хората, съпричастни към бившите служби. В списъка има смехотворни неща - например има хора, които са попаднали без тяхно знание, или има хора, които са били включени по някакъв куриозен случай в някакви папки и се водят на отчет, а от тези хора не е постъпила нито една информация.

Как си представяте, че ще бъдат сменени всички разузнавачи, ще бъдат назначени нови

Ивайло Калфин,
бивш външен министър

” Как си представяте, че ще бъдат сменени всички разузнавачи, ще бъдат назначени нови хора, които тепърва ще изграждат връзки

хора, които тепърва ще изграждат връзки. Няма нито един такъв случай в света. В международен план никой няма да погледне сериозно на една страна, която изважда информация за разузнавателните си действия, и то не от толкова далечното минало. Тази информация може да създаде и заплахата за много хора, особено в страните, където има определени режими. В този списък има дати, длъжности, офицери за връзки. Има държави, където може да има репресивни действия спрямо хората, които са работили за българската държава.

Това не е първи опит за лустрация

Разкритията на комисията по досиетата досега не са довели до законодателни текстове

Към момента няма действащ лустрационен текст в българското законодателство. Единствените две изключения са деветимата членове на самата комисия по досиетата и шефовете на обществените медии - БНТ и БНР. Там не може да се назначават бивши сътрудници на Държавна сигурност.

Безуспешни опити

Планове за лустрация в определени сектори не се появяват за пръв път сега с идеите за дипломатическите представители. Миналата година, след идването на ГЕРБ на власт имаше опит

да бъде въведена забрана за агенти на ДС да заемат ръководни постове в комисии на парламента. Именно тогава Божидар Димитров стана министър, защото не можеше да е председател на комисия. Впоследствие Конституционният съд реши, че забраната депутати, сътрудничали на Държавна сигурност, да заемат ръководни постове в комисии на парламента, противоречи на конституцията. Мотивът на съда беше, че всеки депутат черпи представителната си власт от народа и тази власт не може да се ограничава от мнозинството в парламента.

Наскоро депутатите от мнозинството приеха текст, който забранява награждането с ордени и медали на агенти на бившата Държавна сигурност.

Проверка

Досега комисията по досие-

тата е публикувала списъци с лицата, сътрудничали на бившата Държавна сигурност, които сега са в редица институции, като ДАНС, НСО, МВР, областни управлени, редица комисии и агенции, съдебни структури, медии и т. н.

Проверката във външното министерство показва, че 88 души имат обявена принадлежност на ДС, от тях 33-ма са на мандат в чужбина като посланици, консули и постоянни представители на България в различни международни организации. Това са 40% от дипломатическите представители. Бивши агенти на ДС са висшите дипломати в 13 от общо 27 държави членки на ЕС и още редица държави в Далечния и Близкия изток и балканските страни, както и български представители в ООН и ЮНЕСКО. **И**

” В края на заседанието на Съвета на европейските външни министри, когато чухме доклада, един европейски външен министър веднага ме попита кога ще отзова посланика ни от неговата страна

► **Николай Младенов**, министър на външните работи

Агенция Moody's може да понижи кредитния рейтинг на Испания

Експертите смятат за малко вероятно страната да поиска международно спасително финансиране

Международната агенция Moody's Investors Service предупреди, че може да понижи рейтинга на Испания. Това стана ден преди планираната за днес последна емисия държавни облигации за тази година. Причините за евентуалната ревизия на оценката са значителните нужди на страната от финансиране, притесненията, свързани с банковия сектор, и дълговете на регионалните правителства. Агенцията обаче каза, че не очаква Мадрид да поиска международно спасително финансиране като Гърция и Ирландия.

В момента Испания има Aa1 от Moody's, след като рейтингът ѝ беше свален с една степен от най-високото ниво Aaa през септември. Дори и при евентуална ревизия обаче агенцията очаква оценката да остане в диапазона Aa, тъй като Испания остава далеч по-кредитоспособна от други финансово притеснени страни в еврозоната. Fitch Ratings и Standard&Poor's понижиха рейтинга на дългосрочния държавен дълг съответно до AA+ и AA още през януари 2009 г.

Значителни нужди
През 2011 г. Испания ще разчита на пазара, за да

Вот ЕС вече има бюджет

► Европейският парламент одобри бюджета на Европейския съюз за 2011 г., който предвижда увеличаване на разходите с 2.9% до 126.5 млрд. EUR. Документът беше приет с 508 на 141 гласа на сесията в Страсбург вчера.

► Одобряването на бюджета стана възможно, след като депутатите и правителствата от ЕС успяха да постигнат компромис по спорните въпроси.

► До средата на 2011 г. Европейската комисия се ангажира да представи предложение за „собствени ресурси“ като начин за увеличаване на бюджета на ЕС. Това е един от най-спорните въпроси, тъй като може да доведе до въвеждането на „европейски данък“.

► Правителството на Хосе Луис Родригес Сапатеро ще разчита на 170 млрд. EUR пазарно финансиране дозгоди на по-оценки на Moody's

СНИМКИ BLOOMBERG

си осигури финансиране в размер на 170 млрд. EUR. В същото време регионалните бюджети имат дефицит от общо 30 млрд. EUR, а нуждите от ресурс на банките може да достигнат 90 млрд. EUR, показват оценките на Moody's. „Значителните нужди на Испания от финансиране не само на държавата, но и на регионалните правителства и банките може да изправят

страната пред финансов натиск“, пише в доклада на агенцията.

На аукциона днес финансовото министерство се надява да пласира 10-годишни и 15-годишни книжа на обща стойност 3 млрд. EUR. Наскоро финансовият министър Елена Салгадо каза, че правителството е намалило обема на емисията, който обикновено е 4 млрд. EUR,

заради по-високите лихви. Съобщението на Moody's може допълнително да увеличи доходността на книгата.

Постоянен механизъм

Създаването на постоянен механизъм за финансова помощ на страните от еврозоната ще бъде одобрено на започващата днес двудневна среща на лидерите на Евро-

пейския съюз. Основните дебати се очаква да бъдат за формулировката на поправката, която ще бъде направена за тази цел в Лисабонския договор. Предложенията за увеличаване на съществуващия временен Европейски фонд за финансова стабилност, както и за въвеждането на общи европейски облигации най-вероятно няма да бъдат подкрепени, след като Германия се обяви против

тези идеи. Най-голямата европейска икономика вчера отново намекна, че Европейската централна банка (ЕЦБ) трябва сама да се справи с дълговата криза. Германският канцлер Ангела Меркел подкрепи предложението за увеличаване на капиталата на ЕЦБ, което ще осигури на институцията необходимия ресурс за покупка на още държавни облигации. □

Съдът отложи присъдата на Ходорковски за Коледа

Второто дело срещу бившия руски магнат е за кражба на петрол от „Юкос“ за 25 млрд. USD

Московски съд отложи обявяването на присъдата по второто дело срещу бившия петролен магнат Михаил Ходорковски за 27 декември, без да съобщи причините за това. Решението трябваше да бъде огласено вчера. Ходорковски, който в момента излежава осемгодишна присъда за укриване на данъци, този път е обвинен в кражба на петрол от компанията „Юкос“, която оглавяваше.

„Това е опит да се избегне общественото внимание“, коментира майката на магната Марина Ходорковская. Според нея прекалено много хора се интересуват от делото и затова съдът е решил да обяви присъдата по време на празниците, когато повечето чуждестранни журналисти са извън Русия.

Абсурдни обвинения

Ходорковски и бившият му бизнес партньор Платон Лебедев са обвинени, че са откраднали 219 млн. т петрол от „Юкос“, което се оценява на около 25 млрд. USD. Това на практика представлява цялото количество, произведено от компанията между 1998 и 2000 г., плюс изнесените петрол между 2000 и 2003 г. Прокуратурата настоява за общо 14 години затвор за двамата.

Според независими юристи обвиненията са абсурдни. Същото мнение обаче изказваха наблюдатели и при предишното дело срещу Ходорковски и Лебедев, което завърши с присъда. През 2005 г. двамата бяха обявени за виновни за укриване на милиарди долари данъци. Впоследствие при обжалването в апелативния съд сумата падна шест пъти, но присъдата беше намалена само с една година - от девет на осем години затвор.

Опозиция

„Юкос“ фалира заради

► Михаил Ходорковски, който в момента излежава осемгодишна присъда, казва, че е подготвен да остане в затвора до края на живота си

предявени от държавата данъчни искове за 30 млрд. USD и беше разпродадена на части.

Повечето от активите на фирмата отидоха в държавната петролна компания „Роснефт“. Според Ходор-

ковски присъдата му от 2005 г. е заради опозицията му срещу Владимир Путин, който беше президент, когато бизнесменът беше арестуван през 2003 г. Наскоро сегашният премиер Путин коментира пред в. „Ком-

мерсант“, че Ходорковски „заслужава наказанието си“. Самият Ходорковски изключва вероятността за оправдателна присъда и твърди, че е подготвен да остане в затвора до края на живота си. □

Опозиция На нож с властта

► Най-богатият някога човек в Русия си създаде врагове сред управляващия елит и бизнес средите, като въведе западни стандарти за прозрачност в компанията си, противно на практиката в страната.

► За него се говори, че е отказал на управляващите дял от печалбата, с което се е противопоставил на основните принципи на олигархичната система. ► Нещо повече, Ходорковски подкрепяше финансово опозиционни политически партии, за да насърчи плурализма. ► Все повече руснаци намират обвиненията срещу него за безпочвени, показват социологическите проучвания.

Решение Надзорът даде зелена светлина за листването на БФБ

Българската фондова борса (БФБ) ще качи акциите си за търговия на БФБ, след като и Комисията за финан-

сов надзор даде зелена светлина за листването. На днешното си заседание КФН потвърди проспекта за допускане до търговия на регулирания пазар на акциите на БФБ АД и вписа компанията в регистъра на публичните дружества. На капиталовия пазар ще се качат всички издадени 6 582 860

акции с номинал 1 лв. всяка, които са съдебно регистрираният капитал на акционерното дружество БФБ. След като и регулаторът даде съгласието си за публичния статут, обещанието на съвета на директорите на БФБ дружеството да стане публично до края на годината е на път да бъде изпълнено.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

“Меком” не намери на борсата пари за плановете си

Компанията ще трябва да финансира със собствени средства изграждането на новия свинекомплекс

Едва 460 хил. лв. успя да събере от фондовата борса силстренският месопреработвател “Меком” чрез увеличаване на капитала си. Предприятието потърси финансиране от борсата за строежа на голям свинекомплекс. Сред партньорите на “Меком” е и датското правителство, което ще осигури част от финансирането. От “Меком” вече се похвалиха, че са подписали споразумение за грантово финансиране с датското правителство. По предварителни оценки самоучастието на българското дружество трябва да е 5-6 млн. EUR.

“Проектът не се проваля”, каза пред в. “Пари” Николай Василев, управляващ партньор в “Експат Капитал” и консултант по увеличението на капитала. По думите му компанията подобрява резултатите си и ще успее сама да се справи с финансирането на частта си. “Пазарът е толкова инертен, че не забеляза всички нови договори, които компанията подписа напоследък, и че проби на нови пазари”, добави консултантът по емисията. В последните седмици “Меком” проби на пазарите в Русия и Турция.

Летаргия

“Меком” се опита по всевъзможен начин да привлече инвеститори, които да купят новите акции, като дори увеличи гарантирания дивидент от 12 на 18%.

След аукциона за неизползваните права вчера обаче заявените намерения към момента са за записване на около 460 хил. нови акции с номинална и емисионна цена 1 лв. всяка. Това е около 3.3% от предложените за записване малко над 14 млн. нови акции. Преди проведената аукцион за неизползваните права беше заявен интерес за записване на 433.3 хил. нови акции. Вчера бяха изтържувани 115.6 хил. права, които дават право да се запишат 28.9 хил. нови акции. Въпреки ниския интерес увеличението ще е успешно, тъй като предварително беше заложен минимален праг от 140 хил. нови акции за успешна подписка.

“Компанията ще събере под 500 хил. лв. от увеличението на капитала. Очевидно е, че сме разочаровани и не сме очаквали толкова нисък резултат, защото, ако го очаквахме, нямаше да се захващаме с увеличаване на капитала”, коментира Николай Василев. Бившият министър в две правителства очерта няколко фактора за ниския интерес към подписката. “Първият е лошата година за капиталовия пазар, където нямаше нито една успешна емисия. Като цяло интересът на инвеститорите е нулев и сериозните играчи нямат желание да купуват”, твърди Николай Василев. Според него все още има резерви към компанията след пуснатата

► Стефан Райчев, мажоритарен собственик на “Меком” АД

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

емисия акции през 2008 г., но не това е причината за ниския интерес. “Много хора ми казват: “не ми харесва емисията”, но не знам защо. Истината е, че няма и пари”, добави Николай Василев.

Резултати

За януари - септември тази година приходите на “Меком” са намалели с 41.9% до 29.1 млн. лв., показва консолидираният отчет на компанията. Продажбите за деветмесечието са 24.6

млн. лв., което е спад от 43.9% на годишна база. В края на септември 2010 г. нетната печалба на консолидирана база е 5.15 млн. лв., като се понижава с 39.9% спрямо съпоставимия период на миналата

година.

Вчера книгата на “Меком” се понижила с 9.08% до 0.681 лв. за акция. В 5 сделки бяха прехвърлени 750 лота на компанията.

Атанас Христов

Спадът в застраховането се забави в края на годината

Най-голям дял продължават да държат застраховките “Каско” и “Гражданска отговорност”

Спадът в приходите на застрахователите се забавя. В края на октомври те са с 3.8% по-малко в сравнение със същия период на миналата година, показват

данните на Комисията за финансов надзор (КФН). Месеца по-рано данните бяха с 4.3% по-малко. Премиите, които са направени в края на месеца, са 1.277 млрд. лв.

При животозастраховането се отчита ръст от 10%, а при общото застраховане КФН отчита спад от близо 6%.

Първенците

Близо 72% от всички при-

ходи в застраховането се дължат на застраховките “Каско” и “Гражданска отговорност”. Делът на двата вида застраховки е съответно 38.4 и 33%. На трето място по дял се нареждат имуществените застраховки - “Пожар и природни бедствия” и “Други щети на имущество”. Те държат общо 18.8% от всички премийни приходи на застрахователите.

77

► процента е дялът на застраховките “Каско” и “Гражданска отговорност” в края на октомври

За защитен живот

При животозастраховките най-голям дял имат приходи-

те от застраховката “Живот” и рента. В края на октомври те са 150.2 млн. лв. тези застраховки заемат 77% от приходите в портфейлите на животозастрахователите. За застраховката “Живот”, свързана с инвестиционен фонд остава дял от 4.3%. Приходите от нея са 8.4 млн. лв.

Ръст

Увеличение на приходите има и при дружествата по

доброволно здравно осигуряване. Приходите им са 34.5 млн. лв., което им носи ръст от 5% на годишна база. Най-голям дял при доброволното здравно осигуряване заемат застрахователните пакети “Други здравноосигурителни пакети”, които държат 32.2%, и “Извънболничната медицинска помощ”, които са с дял 21.7%.

Рагослава Димитрова

Агенцията по приватизация търси изход от гафа с БТК

Лошо построена стратегия срещу "Адвент" в Международния арбитраж на държавата 600 хил. USD

Заради сгрешена стратегия по делото, което държавата води в Международния арбитражен съд срещу собствениците на Българската телекомуникационна компания (БТК), България ще трябва да плати 600 хил. USD на американската компания "Адвент интернешънъл". От Агенцията за приватизация, която е ищец от българска страна, обясниха за в. "Пари", че юристите й заседават спешно и днес трябва да обявят какви са следващите стъпки, които страната ни да предприеме. В съвещанието обаче не участва адвокатската компания "Камбуров", която е юридическият представител на държавата по делото.

Санкцията на България е наложена, защото страната ни неправилно е адресирала жалба за неспазване на следприватизационни задължения по договор за продажбата на БТК към "Адвент интернешънъл".

По следите на собственика

Американската компания наистина купи БТК в приватизационна сделка през 2004 г., но чрез своето дъщерно дружество "Вива Венчърс". Впоследствие контрола над БТК пое "Неф телеком", което се възползва от опцията на исландския инвеститор Тор Бьорголдсон за придобиване на дела в БТК от "Вива Венчърс". Адвокатската къща "Камбуров" е поискала да бъде образувано дело срещу "Адвент интернешънъл", но според арбитражния съд производство е трябвало да се образува срещу "Вива венчърс" и "Неф теле-

ком". Тази грешка е била достатъчно основание за налагане на санкцията при разглеждане на жалбата по допустимост. Предстои самата жалба да се гледа и по същество. Не е ясно обаче дали държавата ще продължи да използва досегашните си консултанти по случая след направената грешка.

Според публикация на в. "Труд" на страната ни са присъдени и разходите, които консултантите юристи са направили по време по време на съдебното заседание на съда. Те са изконсумирали сандвичи, кафета и сокове за 2000 лв., а в общите разходи са включени още 7000 лв. разходи.

История за съг

България се възползва от клауза в приватизационния договор за БТК, според която купувачът трябва да запази работните места в компанията в първите 5 години след сделката, и заведе две дела в Международния арбитражен съд. Държавата ни иска и други 80 млн. EUR, този път заради неспазени изисквания на приватизационния договор в частта му за препродажба на БТК. Договорът предвиждаше при препродажба на компанията държавата да получи 10% от сумата над 300 млн. EUR. През 2007 г. "Вива Венчърс", която купи БТК за 230 млн. EUR, го препродаде на фонда на AIG за 1.1 млрд. EUR. Разликата между двете цени е 800 млн. EUR и държавата си търси дела от 80 млн. EUR.

Мирослав Иванов

Телевизии и кабелни компании "поумняват"

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Според анализ на Intel сигурността ще остане един от най-големите приоритети на ИТ индустрията

Технологиите, които ще ползваме през следващата година, ще бъдат по-умни, по-мощни и по-полезни. Това предвиждат от технологичния гигант Intel. Според компанията можем да очакваме голям брой телевизионни, кабелни компании и фирми за потребителска електроника да се включат в пазара на smart

TV и видео. Продажбите на лаптопи ще продължат със силен ръст, а разходите за ИТ при сървърите и обновяването на настолни компютри също ще нараснат.

Законът на Муур

Таблет компютърните технологии в множество форми и операционни системи ще изобилстват на пазара според Intel. Те смятат, че можем да очакваме също да видим и хибридни таблет/нетбук продукти, които на вид и усещане ще са като комбинация от най-доброто при нетбу-

ковете и най-доброто при таблетите. От компанията допълват, че нови иновации и производствени техники ще продължават да опровергават скептиците, които твърдят, че Законът на Муур е мъртъв. Това означава, че в идните години, докато милиарди нови устройства придобиват интернет свързаност, те ще станат значително по-високопроизводителни с повече функции, докато консумацията на енергия драматично ще намалее и ще се увеличи животът на батерията.

Потребителска лоялност

Сигурността ще остане един от най-големите приоритети на ИТ индустрията. През следващата година компаниите от бранша ще се фокусират върху възможности за предпазване на инфраструктурата и опазване както на личните данни, така и на поверителната бизнес информация. Икономическата несигурност ще продължава да бъде движеща сила за по-внимателно потребление и взимане на решения от страна на потребителите. Мнозинството

Акция БТК

Сгражен съд коства

Запор на имотите

► Заради претенциите на Агенцията за приватизация към БТК компанията се озова в средата на годината с над 850 запорирани имота, включително и Телефонната палата в София, за която имахме предварителна уговорка за продажбата ѝ.

► Запорът върху частни имоти стана възможен след поправка в Закона за приватизация и следприватизационен контрол. С нея за осигуряването на наказателно вземане (глоби неустойки и др.) при неизпълнение на части от приватизационен договор може да се използват не само имоти на дружеството купувач, но и на самата компания, която е обект на сделката. Така заради претенциите си към "Вива Венчърс" гържабата запорира имотите на БТК.

► Сградата на телефонната палата е най-големия актив сред имотите, собственост на БТК, които Агенцията за приватизация е блокирала

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ат" през 2011 г.

потребители ще се замислят какво купуват. По тази причина потребителите ще проявят склонност да се насочват към марки, които познават, защото те представяват инвестиция, на която се доверяват и демонстрират изпитано качество, казват от Intel.

Сливане

Според анализаторите на компанията 2011 г. ще отбележи момента, в който ще видим размиване на границата между потребителските и корпоративните устройства. Видяхме това

през 2010 г. с телефоните, базирани на операционните системи iOS и Android, които бяха вкарани в рамките на корпоративните защити, поясняват от Intel. Служителите ще искат да използват своите персонални телефони и компютри и в работата си, а работодателите ще искат да подобрят корпоративната среда с устройства, които стимулират продуктивността. Принос за това ще имат виртуализацията, развитието на технологиите против кражба, управлението от разстояние и сигурността.

Пламен Димитров

Акциите на "БенчМарк фонд имоти" поскъпнаха с 40%

Преговорите за продажба на основни активи повишиха цената през последната седмица

Над 40% ръст отчетоха акциите на "БенчМарк фонд имоти" АДСИЦ само през първите три дни на тази седмица. Вчера книгата на фонда отбеляза поредното си повишение, този път от 2.48% до 0.248 лв. за акция. В общо 50 сделки бяха прехвърлени 173 941 лота на фонда.

Нагоре, нагоре

Голямото повишение беше във вторник, когато капитализацията на компанията се повиши с 34.45%, а цената достигна 0.242 лв. за акция. Заедно с ръста от 2.27% в понеделник за първите три дни на тази седмица книгата на фонда са увеличили стойността си с 40.91%. "Радвам се, че акциите се повишават, но това не се дължи на нещо конкретно, което е направил мениджмънтът на дружеството", каза за в. "Пари" Веселин Генчев, изпълнителен директор на "БенчМарк фонд имоти". По думите му сделките за "Раковски Бизнес Център" и "БенчМарк Бизнес Център" едва ли са повлияли, тъй като са анонсирани отдавна. "Сегашните повишения са нормална корекция на спада, който се получи, след като Landsbanki извади на пазара целия си пакет. Тогава бяха предложени 3 млн. акции, а нашият пазар не е толкова ликвиден и се получи спад. Сега е нормално цената да се върне на нормалните нива", е мнението на Веселин Генчев.

Преговори

Преговорите, които компанията води за продажба на двата си основни актива - за "Раковски Бизнес Център" и "БенчМарк Бизнес Център", също помогнаха за активи-

► Представителствата на Европейската комисия и Европейския парламент в България са купувачи на бизнес сградата на "БенчМарк фонд имоти" АДСИЦ на ул. "Раковски"

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

зиране на инвеститорите. Офисите на столичната ул. "Раковски" ще бъдат продадени на представителствата на Европейския парламент и Европейската комисия в България, като преговорите са в много напреднала фаза, каза Веселин Генчев. Според него става въпрос за продажба на сградата. "Все още не искам да казвам каква е цената, защото няма подписан предварителен договор. Когато го подпишем, ще я обявим", каза Веселин Генчев.

За бизнес центъра на бул. "Цариградско шосе" все още се обмисля вариантът дали да се търсят наематели, или да се продава цялата сграда. Веселин Генчев добави, че за бизнес центъра на "Цариградско шосе" се водят преговори с два чуждестранни инвеститора и двама потенциални клиенти, които искат да купят офиси за свои нужди. "За офисите на "Цариградско шосе" водим паралелни преговори за продажба или отдаване под наем. За да

отдаваме под наем обаче, първо трябва да намерим голям наемател, който да заеме 4-5 хил. кв. м от площта. Без подобен наемател ще се търси начин за продажба", твърди Веселин Генчев. По повод замразените проекти на компанията за изграждане на ваканционен комплекс в кв. "Боровец" Веселин Генчев заяви, че подобна инвестиция в момента е безсмислена, тъй като няма пазар за ваканционни имоти.

Фотоволтаична централа, изградена с европари, вече произвежда ток

Очаква се инсталацията да носи годишни приходи от около 65 хил. лв.

В ямболското с. Недалско вече е изградена и функционира фотоволтаична електроцентрала с мощност от 50.4 kWp. Това е първата соларна централа, финансирана със средства от еврофондовете, която вече реално работи и произвежда ток, твърдят от компанията бенефициент „Еко Ел Сд“. Проектът на фирмата е на стойност от близо 550 хил. лв. Той се финансира от Програмата

► Европроектът на фирмата е на стойност от близо 550 хил. лв.

за развитие на селските райони, като размерът на одобрената субсидия е около 321 хил. лв. От фирмата са подали заявка за изплащане на финансирането преди дни, но плащане от Държавен фонд "Земеделие" все още не е извършено, т.е. до момента инвестицията е направена само със собствени средства на фирмата.

Очаква се централата да носи брутни приходи около 65 хил. лв. годишно, казват от компанията.

Проектът е реализиран на терен от 6550 кв. м, като на него са инсталирани 8 слънцеследящи тракера.

Дарина Черкезова

Собствениците на "Труд" и "24 часа" няма да закриват издания

Настоящите главни редактори на големите всекидневници - Тошо Тошев и Венелина Гочева, засега ще останат на работа

Мажоритарен собственик в "БГ Принтмедиа" - дружеството, което закупи всички медийни активи на ВАЦ в България, ще е австрийският фонд "БГ Приватинвест". Останалата част от собствеността ще се поделва между Любомир Павлов и Огнян Донов. Донов засега е само финансов инвеститор, но в близките седмици се очаква да се включи като акционер. Името на дружеството ще бъде променено на "Медийна група България". Това обявиха на пресконференция новите собственици на двете най-големи печатни медии у нас - "Труд" и "24 часа".

Предстоящо

Засега главните редактори на двата основни вестника от преструпата - Тошо Тошев и Венелина Гочева, ще запазят позициите си. В следващите 6 месеца на работа ще останат и управителят на ВАЦ в България Аксел Шиндлер, за да помогне на новите собственици. "Няма да има закриване на съществуващите издания, но няма и да започнем с издаването на нови", коментира управителят на "БГ Принтмедиа" Христо Грозев. Единствените промени и инвестиции, които се предвиждат, са в областта на рекламната дейност и присъствието на медиите в интернет пространството, което според новите собственици трябва да се засили. Грозев каза, че няма да има съкращения сред журналистите или администрацията на изданията, само ще се продължи програмата за оптимизиране

на разходите, която е била започната в началото на годината от ВАЦ.

По-малко популизъм

Грозев беше категоричен, че новите собственици по никакъв начин няма да се намесват в редакционната политика на вестниците. По думите му обаче новите акционери ще настояват за налагане на по-строги журналистически стандарти и проверка на фактите, които се отразяват. Ще се работи в посока намаляване на популизма и различното отношение към социалните групи в неравностойно положение. Управителят на "БГ Принтмедиа" заяви, че ще си позволят да използват вестниците с най-голямо доверие сред населението - "Труд" и "24 часа", за стимулиране на изборната активност. Христо Грозев заяви, че преди да сключат сделката, са направили сериозно проучване на пазарните позиции на изданията, което показало, че "Труд" се радва на 22% одобрение от аудиторията, а малко под него е медийният му брат - "24 часа".

Според инвеститорите има спад в приходите на купените издания, но те все още са на печалба. Те уточниха, че през следващата година се преследва достигането на печалба от нивата на 2009 г., а до 3 години финансовите резултати на пресгрупата трябва да се върнат от нивата от преди кризата. Евентуалният бъдещ акционер в "Медийна група България" Огнян До-

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

нев коментира, че вече има симптоми за излизането от кризата и сега е моментът за осъществяването на добри инвестиции.

Сделка без сума

Със сделката "БГ Принтмедиа" придобива 100% от това, което досега се е наричало "ВАЦ Медийна група България". Цената на сделката остава в тайна по молба на продавача, заяви Христо Грозев. В медийното пространство се спекулира с различни цени - от 45 млн. EUR до повече от 60 млн. EUR.

Към медийните активи на ВАЦ влизат всекидневниците "Труд", "24 часа", седмичните издания "168 часа", "Седмичен Труд", голяма група списания, както и местните издания в 8 града в страната. Сред придобитите активи са и фирмата за разпространение "Стрела", целият сграден фонд, който се използва от пресгрупата в България, и печатница "София", която се помещава в сградата на Полиграфическия комбинат. Там се намират и редакциите на всички издания от медийната група. □

Отчети

Печатницата - на загуба

► Печатница "София" ЕООД е 100% собственост на "ВАЦ Медийна група България холдинг". Основният капитал на дружеството е 24 млн. лв. Отчет на печатницата в Търговския регистър показва, че през 2009 г. нейни клиенти са били над 53 вестника, като се отчита увеличение на изданията, които се печатат там, спрямо 2008 г.,

когато са били едва 50. В печатницата работят 111 души. Приходите от печат през 2009 г. са 16.4 млн. лв. През 2008 г. дружеството е отчело печалба в размер на 140 хил. лв., но през 2009 г. резултатите са отрицателни - 403 хил. лв. загуби. Причината не е в спад на дейността, а в сливането на печатница "София" и печатница "Изток". Във връзка с вливането са поети пасиви - непокрити загуби и търговски задължения, е посочено в отчета на дружеството.

Мобилните оператори са най-големите дарители

В конкурса през тази година имаше 49 номинации в 7 категории

Компании от телекомуникационния сектор грабнаха водещите призове при раздаването на наградите "Най-голям корпоративен дарител" 2010, организирани от Българския дарителски форум.

Призът в категория "Най-голям обем на финансови дарения" спечели "М-Тел" с направени дарения от 707 015 лв. "Виваком" победи в категорията "Най-голям принос чрез доброволен труд на служителите". Общо 3300 служители са положили труд, остойностен на 62 386,23 лв. Призът за "Най-голям обем нефинансови дарения" отиде при телевизия bTV с 5 052 431.25 лв. Козметичната компания

"Роза Импекс" е носителът на приза в категорията "Най-щедър дарител". Според методологията на класацията това е обемът на даренията, изчислени като процент от печалбата преди облагане - финансовият обем на подкрепата е 189 000 лв., а печалбата преди облагане с данъци е 5 358 000 лв.

Нови категории

Тази година компанията се състезаваха не само въз ос-

нова на финансовите данни за техните благотворителни и социални проекти в България през 2009 г., но и чрез качествата на програмите, които осъществяват в полза на обществото.

"Най-добра дарителска програма за 2009 г." и "Най-прозрачна дарителска програма за 2009 г." бяха определени от 9-членно жури, в чийто състав влизат представители на бизнеса и на големи благотворителни

фондации, както и известни журналисти. "Данон България" грабна приза в първата от тях - за съвместната си кампания с фондация "Димитър Бербатов" "Активни и здрави". Статуетката "Най-прозрачна дарителска програма за 2009 г." грабна Райфайзенбанк за кампанията си "Избери, за да помогнеш".

Идеята

Идеята на наградите "Най-

голям корпоративен дарител" е да мотивират и стимулират българския бизнес в реализирането на дългосрочни социални проекти и едновременно с това да създават стандарти как се прави качествена и отговорна социална политика. Методологията и критериите за оценка са изработени съвместно с дарителските форуми в Чехия, Унгария, Полша, Словакия, Русия и Украйна, където също се

провежда такъв конкурс. В конкурса през тази година имаше 49 номинации в 7 категории.

Призове на победителите връчиха министрите Росен Плевнелиев, Сергей Игнатов, Тотю Младенов и Трайчо Трайков, американският посланик Н. Пр. Джеймс Уорлик, посланикът на Белгия в България Н. Пр. Марк Михилсен и посланикът на Холандия Н. Пр. Карел ван Кестерен.

► "Най-голям корпоративен дарител" 2010

Категория "Най-голям обем на финансови дарения" Сравнение за България, Чехия, Полша и Русия

България	Обем дарения, EUR	Чехия	Обем дарения, EUR	Полша	Обем дарения, EUR	Русия	Обем дарения, EUR
МобилТел	361491	Skupina CEZ	14885862	Procter and Gamble DS Poland	2110586,25	LUKOIL	78431372
Аурибис	270000	OKD	5325914	Polish Telecom	2065244,1	System Company	35990196
VIVACOM	257960	Česká spořitelna	2111688	KGHM Polska Miedz	1500000	Severstal (North Steel)	10985392
Първа инвестиционна банка	151683	Česká pojišťovna	1843644	PKN ORLEN	1397500	Pipe metal company	6475490
Роза Импекс	96634	CEPS	1259847	PKO Bank Polski	898158,75	UralSib Bank	5882352
Кока-Кола ХБК	91194	Johnson & Johnson	1220870	Polish Oil and Gas Company (PGNiC)	721655	EuroChemical	4971813
УниКредит Булбанк	50000	Ceskoslovenská obchodní banka	1181944	BRE Bank	687500	Transaero	771260
Е.ОН	14000	Nestlé Česko	690251	Atlas Holding	464341,74	Volskcement	376691
AES Гълъбово	2600	Vodafone Czech Republic	676200	LW Bogdanka	460439,5	Alcoa Russia	348259
		Metrostav	527174	Danone	423698,4	Bin Bank	298279

Основателят на Facebook беше обявен за Личност на годината

Според сп. Time младият милиардер Марк Цукерберг е променил начина, по който живеят хората

Създателят на социалната мрежа Facebook Марк Цукерберг беше обявен за Личност на годината от сп. Time. "Титлата" му се присъжда за това, че е свързал над половин милиард хора, създал е нова система за обмен на информация и е променил начина, по който хората живеят живота си.

Към върха

Цукерберг създава Facebook като студент в Харвардския университет през 2004 г. В момента мрежата има повече от 500 млн. потребители по целия свят и осигурява работа на 1700 души. В специално изказване Цукерберг коментира, че наградата на сп. Time е "голяма чест и признание за това как малкият ни екип изгражда нещо, което стотици милиони хора искат да използват, за да стане светът по-отворен и свързан".

През тази година 26-годишният милиардер стана и герой на филм - "Социалната мрежа", който проследява възхода на компанията. Състоянието на Цукерберг се оценява на 6.9 млрд. USD. Наскоро той се присъедини

► Освен на корицата на сп. Time тази година Марк Цукерберг се появи и като герой във филма "Социалната мрежа"

СИМКИ BLOOMBERG

към групата на милиардерите, които се ангажират да дарят по-голяма част от парите си за благотворителност.

История на рубриката

Личността на годината на сп. Time получава специ-

ална статия и снимка на корицата. Годишната рубрика е създадена през 20-те години на миналия век и доскоро се наричаше "Мъж на годината". Нейните герои са хора, които са имали най-голямо влияние в света през годината,

като не е задължително името им да е свързано с положителни събития. На корицата на списанието например досега са се появявали фигури като Хитлер и Сталин. През последните години обаче титлата се дава на далеч

по-малко противоречиви личности. За Личност на годината през 2009 г. беше обявен председателят на Федералния резерв Бен Бернанке, а предходната година титлата беше дадена на президента на САЩ Барак Обама.

Глас народен Най-добър работодател

- Facebook беше обявена за най-голямата американска компания за работа.
- Резултатът е от опитване на сайта Glassdoor, където потребителите споделят мнения за работодателите си.
- Участниците в анкетата е трябвало да оценят фирмите, в които работят, по няколко критерия, включително заплащане и компетентност на шефа.
- В опитването са участвали около 150 хил. души, които работят в компании с над 500 служители.
- Според Glassdoor служителите са най-недоволни, когато в компанията липсва комуникация, а най-високо се оценяват компании със стабилна и отличителна корпоративна култура.
- На второ и трето място в класацията след Facebook се нареждат Southwest Airlines и Bain&Company.

Electrolux ще съкрати 2100 работници за три години

Шведската компания за домакински уреди пренасочва производството си към страни с по-ниски разходи

Шведският производител на домакинска техника Electrolux ще съкрати 2100 служители в Европа и Канада през следващите три години, обяви компанията. Решението е част от усилията на фирмата да прехвърли дейността си в страни с по-ниски производствени разходи.

Съкращения

Вторият по големина про-

изводител на домакински уреди в света обяви, че ще закрие завода си за готварски печки в Квебек в края на 2013 г. Във фабриката работят 1300 души. Още през 2012 г. дейността ще бъде прехвърлена в предприятие с по-ниски разходи.

Освен това компанията ще намали работната си сила в Европа с 800 души през 2011 и 2012 г. Съкращенията ще струват на фирмата 950 млн. крони (140 млн. USD).

Тенденция

През последните години все повече компании в сектора на домакинските елек-

троуреди реструктурират дейността си заради слабите продажби и силната конкуренция от страните с по-евтини производствени ресурси. Electrolux вече закри свои предприятия във Франция, Италия, Испания, САЩ, Русия и Китай. Освен проблемите, свързани с рецесията, все повече потребители търсят конкурентни цени за модерни в технологично отношение продукти. Това поставя компанията в ситуацията постоянно да инвестират в разработката на нови продукти, като в същото време трябва да управляват и разходите си, коментираха от Electrolux.

950

► млн. крони ще струват на компанията съкращенията на работниците през следващите години

► Вторият по големина производител на домакинска техника вече закри редица предприятия в Европа, САЩ и Китай

Швейцарската Novartis ще притежава 100% от Alcon

Фармацевтичната компания ще плати по 168 USD на акция на миноритарните собственици

Швейцарският фармацевтичен гигант Novartis ще стане единствен собственик на най-голямата компания за очни продукти Alcon. Novartis се съгласи да плати 12.9 млрд. USD за акциите, които все още не притежава в компанията. С това приключиха продължилите почти година спорове с миноритарните акционери на Alcon.

Цялата сделка ще струва на швейцарската компания 41 млрд. USD. В началото на годината Novartis плати 28.1 млрд. USD за 77% от Alcon.

Сделка

Миноритарните собственици на Alcon ще получат по 168 USD на акция под формата на акции в Novartis и евентуално пари в брой, обяви швейцарската фирма. Компанията ще предложи по 2.8 от акциите си срещу всяка акция в Alcon плюс евентуално допълнително заплащане, така че цената да достигне 168 USD на

► Фармацевтичната компания Novartis цели да разшири производствената си листа с нови продукти

брой. Novartis планира и да поднови програмата си за обратно изкупуване на акции на стойност 10 млрд. CHF, която беше обявена през 2008 г. Компанията ще издаде около 108 млн. ценни книжа, които ще се използват за операцията по сливането. Сделката се очаква да приключи през първата половина на 2011 г.

Развитие

Alcon ще стане подразде-

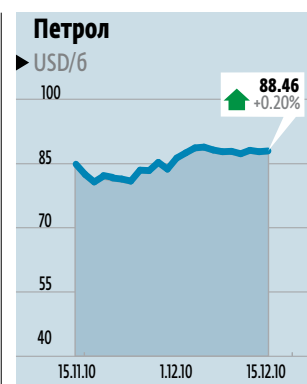
лението на Novartis за очни продукти, в което ще бъде включено и звеното за контактни лещи и лекарства за очи CIBA Vision. Сделката цели да помогне на швейцарската фирма да разнообрази производството си, като добави и други продукти освен лекарствата към листата си. Собствеността на 100% на Alcon ще позволи на Novartis да намали и разходите си с около 300 млн. USD годишно.

Индекс на деня

1.95

► процента се понижи хонконгският индекс Hang Seng и достигна 22975.35 пункта

” По време на борсовата сесия в сряда измерителят загуби 456 пункта от стойността си. Азиатският индекс беше сред малкото губещи по време на последната сесия

” Цената на петрола отчете повишение и по време на вчерашната сесия в Ню Йорк достигна 88.44 USD/б. Ценният нефт остана на печелившата територия въпреки по-слабия долар

Стока на деня

1.83

► процента загуби оловото на борсата в Лондон и достигна 2392 USD/m

” На последната борсова сесия цветният метал поевтиня със 36 USD заради слабото търсене. Инвеститорите избраха да вложат парите си на фондовите пазари и отбягнаха металите

Руският борсов оператор Мисех започна търговия на рубли спрямо юана

За първи път в историята на валутната търговия, московската борса Мисех откри котировка на руската рубла спрямо китайския юан. Основната цел на Русия и Китай е двете валути да трупат все повече влияние, с което да се намали употребата на долари и съответно зависимостта от САЩ. В първата сесия, рубла се търгуваше при 46.3409 за 10 юана, след като търговията отвори при нива от 46.35 за 10 юана. До края на сесията изтъргуваният обем достигна 4.92 млн. юана (739 хил. USD), или 22.78 млн. рубли. Според анализаторите екзотичният курс може да заеме важна роля при валутните операции. Тяхното мнение е, че доларът ще запази доминиращата си роля още дълго време. Предвид важноста на тези две икономики в

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” В първата сесия рубла се търгуваше при 46.3409 за 10 юана

световен мащаб техните валути ще играят все по-голяма роля в бъдеще. Широката съпротива на двете държави срещу доминацията на долара започна след избухването на финансовата криза.

И Русия, и Китай не пропускат удобен случай, да изразят нуждата от намаляване на ролята на долара в глобалната

търговия. Русия дори се опита да прокара идеята търговският обмен между държавите от бившия съветски блок да се извършва в рубли. Китай също предприе мерки да превърне юана в конвертируема валута. Преди шест месеца азиатската държава позволи по-свободна търговия с юана и дори „отвърза” своята валута от курса на долара. Това доведе до поскъпване на китайската валута с 2.6%. В момента азиатските борси започват все повече да налагат юана при търговията със злато и палмово пасло.

Според заместник-управителя на Руската централна банка Виктор Мелников това събитие ще важна част от историята при руско-китайските отношения. Китайският посланик в Русия пък изрази убеждението си,

► Валутите на Русия и Китай ще заемат все по-важно място в международната търговия

СНИМКИ BLOOMBERG

че започването на такъв вид отношения ще се превърне в катализатор за икономиката и търговията в двете държави.

Борсата Мисех е най-голямата руска борса по обем търговия. Очакванията на подуправителя на борсата Игор Марич са всекиднев-

но там да се търгуват най-малко 3 млн. юана (451 хил. USD). Китай даде разрешение за такъв вид търговия на 22 ноември. □

Коментар

Индия няма да забранява износа на захар и през новата година

Нерафинираната захар регистрира първа губеща сесия за тази седмица. Това стана възможно след новината, че Индия няма да забрани изцяло износа, а ще позволи да бъдат експортирани 500 хил. т през новия сезон. Изчисленията показват, че производството в азиатската държава ще надвиши вътрешното потребление за първи път от три години. Индия е втората по големина държава производител на захар след Бразилия. Земеделият министър на страната Шарат Павар заяви, че повече детайли за износа през новия сезон, започнал на 1 октомври, ще бъдат дадени след 10 дни. Той добави, че до края на януари ще бъде взето окончателно решение дали този лимит ще бъде увеличен. По данни на Индийската асоциация на производителите на захар производството в Индия ще достигне 24.5 млн. т,

Георги Георгиев,
georgi.georgiev@pari.bg

” Нерафинираната захар с доставка през март поевтиня с 0.6% до 674.82 USD/т

а търсенето вероятно ще остане до 23 млн. т. Нерафинираната захар с доставка през март поевтиня с 0.6% до 674.82 USD/т.

От най-ниската регистрирана стойност на 13 май досега цената на подсладителя се е покачила почти двойно заради опасенията, че в глобален мащаб износет ще намалее заради климатичните проблеми в Бразилия, Китай и Русия. Поевтиняване имаше и при фючърсите на бялата захар. Там цената падна с 1.4% до 758.3 USD/т. □

► Опасенията около евентуална забрана вдигнаха цената на захарта двойно в рамките на седем месеца

Борсите в САЩ продължават да привличат инвеститори

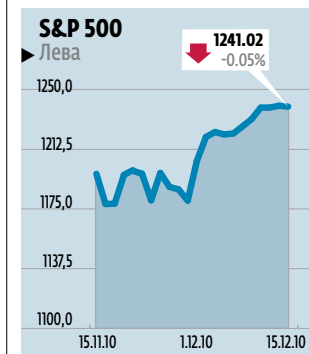
Борсовите индекси в САЩ продължиха доброто си представяне от предходните две сесии, подкрепени от данните за по-ниска инфлация през ноември. Индустриалният индекс Dow Jones се повиши с 0.29% до 11 510 пункта два часа след започване на търговията. В същото време широкият S&P 500 добави 0.2% до 1243.90 пункта, а високотехнологичният индекс Nasdaq Composite се повиши най-силно с 0.6% до 2642 пункта. Въпреки неясните изгледи пред икономиката щатските индекси са се повишили с около 5% от началото на декември и с повече от 6% от началото на четвъртото тримесечие, като са на път да отбележат двуцифрен ръст за годината, пише CNN.

Икономическите данни за САЩ днес показаха, че потребителските цени са се повишили леко с 0.1% в рамките на ноември спрямо октомври и са с 1.1% над

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” Индустриалният индекс Dow Jones се повиши с 0.29% до 11 510 пункта

нивата си отпреди година. Това е близо наполовина в сравнение с целевата годишна инфлация от 2% за Федералния резерв и позволява на централната банка да продължи с мерките си за вливане на ликвидност.

Русия е изчерпала половината от нефтените си запаси

В момента страната е на седмо място в света по доказани запаси на нефт, оценени на 74 млрд. барела

Над 50% от нефтените запаси в Русия са изчерпани и преработени. Това става ясно от доклад на Съвета за безопасност на страната. Според документа в страната са останали 165 трлн. куб. метра природен газ. Отбелязва се също, че износът на мощности в електроиндустрията и газовата промишленост е 60%, а в нефтопреработката до 80% от цялата продукция.

Критика

Руският президент Дмитрий Медведев разкритикува стопанисването на природните богатства на страната, но в същото време побърза да успокои, че находищата на газ и нефт, макар и в постоянна експлоатация, са достатъчни да поддържат икономиката още дълги години.

Според президента нефтът и природният газ се разхищават в сфери, където може да бъде заменен с въглища. Той акцентира върху намеренията си за разработване и въвеждане на национална доктрина за енергийна безопасност, която да въведе "ред" в енергетиката и да доведе до модернизация на сектора с горива.

165

▶ трлн. куб. метра природен газ са останали в Русия

494

▶ млн. тона нефт е произвела Русия през миналата година

600

▶ млрд. USD ще инвестира Русия в разработката на нефтени комплекси до 2030 г.

▶ Руският президент Дмитрий Медведев разкритикува стопанисването на природните богатства на страната

Перспективи

В момента Русия се намира на седмо място в света по доказани запаси на нефт, оценени на 74 млрд. барела. Министерството на енергетиката от няколко години прави проучвания за нови находища, но не разчита да разкрие нови големи нефтени находища

в близките десет години.

Нови инвестиции

През миналата година страната стана най-големият производител на нефт в световен мащаб с годишен добив 494 млн. тона. През октомври тази година министърът на енергетиката Сергей Шма-

тко заяви, че очаква тази година нефтодобивът ще надхвърли 500 млн. тона и да се задържи на това ниво през следващите две години. В енергийната стратегия на Русия до 2030 г. е заложена инвестиция от около 600 млрд. USD за разработката на нефтени комплекси и още 500

млрд. USD за самия добив. Очаква се предвидените енергийната мощност в Русия двойно - до 2.2 трлн. киловатчаса.

Данъчни промени

Руският премиер Владимир Путин пък поиска да

се подготвят предложения за нова данъчна система за отрасъла за следващата година. Според него облагането в сектора трябва да се реформира.

Москва иска да събере повече приходи от печалбите на компаниите, а експортните мита върху нефтопродуктите ще се уеднаквят. □

МАЕ: Търсенето на петрол ще достигне 88.8 млн. барела дневно през 2011 г.

▶ Страните от ОПЕК ще трябва да произведат през следващата година с 260 хил. барела петрол на ден повече, прогнозира от МАЕ

СНИМКИ BLOOMBERG

Страните износителки на петрол ще бъдат поставени под натиск да осигурят по-голямо количество от суровината

Международната агенция по енергетика (МАЕ) завиши прогнозата си за световното търсене на петрол през 2011 г. заради по-голямото от очакваното потребление на суровината в Северна Америка и развиващите се азиатски страни, особено Китай. Предварителните данни за потреблението в Китай показват ръст от 12.6% през октомври в сравнение със същия период на 2009 г. Увеличението е поредният сигнал, че китайската икономика е застрашена от прегряване, отбелязва МАЕ. Според експерти от Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК)

търсенето на черно злато е пряко свързано с подема на световната икономика.

Силно търсене

Според агенцията през следващата година търсенето ще достигне 88.8 млн. барела на ден, което е с около 260 хил. барела повече от първоначалните очаквания. МАЕ завиши и годишната си прогноза за 2010 г. със 130 хил. барела на ден до 87.4 млрд. барела. През миналата седмица петролът се търгува над 80 USD за барел, достигайки двегодишен връх от 90.76 USD.

Производители под натиск

Това може да постави ОПЕК под натиск да осигури по-голямо предлагане през следващата година, предупреждават от МАЕ. Според агенцията страните от ОПЕК ще

трябва да произведат през следващата година около 29.5 млн. барела на ден, или с около 260 хил. барела повече, отколкото се произвеждат в момента.

Страните, които не са членове на организацията, като Русия, се очаква да произведат по 53.4 млн. барела на ден. Процесът на икономическо оздравяване на Русия е сложен и силно колеблив, посочват от ОПЕК.

Организацията очаква БВП на страната да нарасне с 4% през тази година, а през 2011 г. - с 3.8%. Очакванията на ОПЕК за добива на петрол в Русия през тази година са около 10.10 млн. барела дневно, а през 2011 г. да намалат до 10.07 млн.

От останалите страни извън ОПЕК се очаква нарастване на добива на черно злато в Азербайджан, Бразилия, Казахстан и Канада. □

Незабравимо минало срещу светло бъдеще

Алесандро Профумо

Роденият през 1957 г. в Генуа мениджър беше освободен от поста главен изпълнителен директор на най-голямата италианска банка UniCredit SpA на 22 септември. 53-годишният мениджър беше в управлението на банката от 1997 г. За този период той успя да превърне тогавашната регионална банка в общоевропейски играч, опериращ в 22 държави. По време на неговата ера банката успя да увеличи капитализацията си от 1.5 млрд. EUR до 37 млрд. EUR. Впоследствие обаче бордът на дирек-

торите свали доверието си от Профумо заради това, че е позволил на Либия да увеличи дела си в банката, без да уведоми останалите топмениджъри в компанията, включително директора Дитер Рампъл. Либийската централна банка и Либийският държавен инвестиционен фонд (Libyan Investment Authority, LIA) увеличиха тази година своя дял в Unicredit до 7.582%. По този начин Триполи се превърна в най-големия акционер в банката. Според устава на трезора никой акционер не може да има дял в нея, по-голям от 5%.

Федерико Чизони

Роден е през октомври 1955 г. Завършил е юридическото си образование в Правния университет на Парма. Поема поста главен изпълнителен директор на UniCredit SpA на 30 септември тази година, след като неговият предшественик подаде оставка. За да стигне до високия пост, италианецът е извървял дълъг път. Започва кариерата си през 1980 г. като мениджър "Връзки с клиенти" във филиала на Credito Italiano в Пиаченца. Кариерата си продължава в редица други големи италиански банки, през август 2010 г. зае-

ма поста заместник главен изпълнителен директор на UniCredit.

Още с встъпването си в длъжност Чизони обяви категорично, че ерата на придобиванията е приключила. Все пак той каза, че няма да продава придобитите по времето на Алесандро Профумо банки, освен ако това не бъде наистина необходимо. Новият курс, който той пое, е насочен главно към органичен растеж в посока Централна и Източна Европа. Като основна инвестиционна цел новият мениджър си е поставил Русия.

Органичният растеж измества ерата на придобиванията

Успехите на доскорошния изпълнителен директор на UniCredit Алесандро Профумо са неоспорими. Наследникът му Федерико Чизони тепърва ще се доказва

Ерата на Алесандро Профумо в Unicredit SpA наистина остави забележителен отпечатък в историята на банката, а успехите, които пожъна италианецът, остават безспорни. По време на неговото управление капитализацията на UniCredit се увеличи от 1.5 млрд. EUR на близо 37 млрд. EUR. До-

ри по време на финансовата криза групата остана печеливши през всяко тримесечие. След като през септември бордът на директорите му гласува "вот на недоверие", и анализатори, и икономисти предвиждаха хаос и безпорядък. Засега обаче такова нещо не се забелязва, а и до оповестяването на финансовите резултати за четвъртото тримесечие под управлението на новия изпълнителен директор има още няколко месеца.

Реалност

Като се погледне обаче към финансовите резултати за периода юли - септември, се вижда, че Профумо не е

бил магьосник и финансовата криза е оказала своето влияние. За третото тримесечие най-голямата италианска банка UniCredit SpA регистрира спад в печалбата от 15%. Така от 394 млн. EUR чиста печалба през 2009 г. тя е паднала до 334 млн. EUR, което беше под анализаторските очаквания за 388 млн. EUR. Нетната търговска печалба на банката успя да падне до 381 млн. EUR за тримесечието от 715 млн. EUR година по-рано. Нетните приходи от лихви останаха непроменени при 4 млрд. EUR и единствено лошите кредити са намалели от 2.2 млрд. EUR до 1.6 млрд. EUR.

Негативи

Освен че има неоспорими заслуги, Профумо си спечели и неодобрението на голяма част от акционерите на UniCredit. Основният проблем за всички дойде от нарастването дела на Либия в банката. Чрез либийската национална банка и чрез контролиран от семейството на Муамар Кадафи фонд в момента джамахирията държи 7.5% от акциите на италианско-германската кредитна институция. С тях на практика либийският ръководител се превръща в най-влиятелния акционер в банката, а според устава едно лице не може да има дял в нея,

по-голям от 5%.

След поредното увеличение на либийския дял през юли германският всекидневник "Зюддойче Цайтунг" подложи на унищожителна критика италианския финансист и припомни стария му прякор "Мистър Арогантност". Той му беше лепнат през 90-те години на миналия век именно заради неговите методи на работа в преследването на амбициозната цел да създаде най-голямата банка на Стария континент.

Нова ера

Така само десет дни след като Профумо напусна поста срещу обезщетение от 40

млн. EUR, негов наследник стана Федерико Чизони. Доскорошният заместник изпълнителен директор явно също не е споделял агресивната политика на предшественика си и веднага след встъпване в длъжност обяви, че стратегията за развитие ще бъде коренно променена. Той директно заяви, че ерата на придобиванията е приключила и на преден план излиза органичният растеж в посока Централна и Източна Европа. Сред новите цели на Чизони е и промяна на стратегията на развитие в някои от губещите пазари и насочване на инвестиции към Русия и Чехия. ■

ЕВРОПАРИ

Справка По ИСПА са платени 928.5 млн. EUR

Общо 928.5 млн. EUR са платени по предприемаческата програмата ИСПА към края на октомври, показва справка на Министерския съвет. Общият бюджет на програмата е 1.5

млрд. EUR, като програмният период изтича в края на 2010 г. Вече беше дадено разрешение срокът за изпълнение на проектите, одобрени в периода 2004-2006 г., да бъде удължен до края на 2011 г. Сред „спасените“ в сектор „Околна среда“ попадат водните проекти на 8 града - София, Балчик, Кюстендил, Варна, Смолян, Русе, Шумен и Сливен.

Срокът беше удължен и за строежа на сероочистващи инсталации за пети и шести блок на ТЕЦ „Марица-изток 2“, за центъра за управление на отпадъците в Кърджали и за две технически помощи за подготовка на проекти. В сектор „Транспорт“ удължените проекти са изграждането на Дунав мост 2 (до 2012 г.) и жп линията Пловдив - Свиленград.

Спасената „Техническа помощ“

Оперативната програма „зацикли“ за 6 месеца, но към края на годината положителните промени започнаха да се забелязват

Преглед Европрограми

► 2010 г. е към края си и това е формалният повод в „Пари“ да публикува анализи на европрограмите, подготвени от консултанти и експерти в съответната област. Целта е да бъдат открити добрите практики и промени, но и недостатъците и липсата на напредък, така че в края на следващата година резултатите да бъдат по-добри. В следващия брой очаквайте последните две програми - „Регионално развитие“ и „Транспорт“.

Оперативна програма „Техническа помощ“ (ОПТП) е сравнително малка от гледна точка на финансовите си ресурси и обхвата на бенефициентите, но всъщност е от ключово значение. Благодарение именно на парите от нея се подобряват контролът и управлението на средствата от ЕС (ИСУН), както и кампанията за публичност на еврофондовете. Изминаващата 2010 г. беше свързана с много промени за програмата, тя „зацикли“ за около 6 месеца, но в края на годината вече се забелязват и положителни промени.

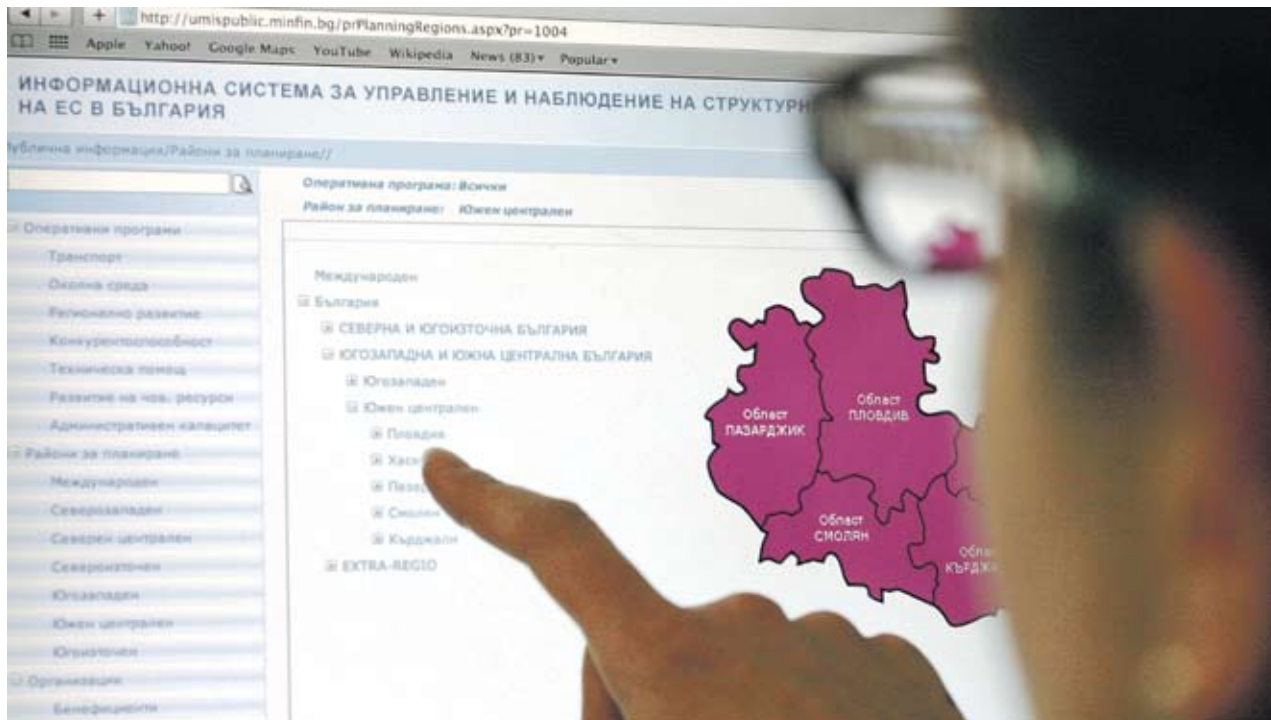
Спрялото колело
ОПТП беше съпътствана от неколкостепенни промени в нормативната база и организацията на структурите на бенефициентите през 2008 и 2009 г., и когато в началото на 2010 г. изглеждаше, че цялата адаптация е завършена, ходът ѝ отново беше затруднен. Причината беше, че Управляващият орган беше реструктуриран от Министерството на финансите (МФ) в Министерския съвет. Наложи се нова ревизия на системите за управление и контрол и нова актуализация на всички работни документи. Беше ограничена възмож-

ността както за изпълнение на годишната програма за 2010 г., така и за верифициране на плащанията, които на практика бяха блокирани от март до септември.

По справка от ИСУН към 15 ноември 2010 г. договорените средства от началото на програмния период са 26.5 млн. лв., или 22.82% от общия бюджет на програмата. За сравнение в края на 2009 г. са договорени малко над 23 млн. лв. или 20.75%. На фона на разпределения за 2010 г. бюджет в размер на близо 17 млн. лв., договорените по-малко от 3.5 млн. лв. далеч не са достатъчни за ускоряване изпълнението на програмата. Още повече че по-голямата част от тези средства са за финансиране на допълнителните възнаграждения на служителите, отговарящи за евросубсидиите. Макар и да са положителна стъпка в посока облекчаване на държавния бюджет от разходите за трудови възнаграждения и намаляване на текущото в тези звена, тези проекти нямат сериозен принос за реализиране на целите на оперативната програма и подобряване на координацията и контрола на усвояването на средствата от европейските фондове.

Прозрачност в усвояването
Въпреки слабия напредък

мент Охридски“.
► Член е на екипа, извършил оценката на Оперативна програма „Техническа помощ“ за периода 2007-2009 г.
► Била е експерт „Мониторинг“ в бившата Изпълнителна агенция ИСПА към Министерството на регионалното развитие и благоустройството, както и в Министерството на здравеопазването в Програмата за превенция и контрол на ХИВ/СПИН.

► Едно от най-големите постижения на Оперативна програма „Техническа помощ“ е публичният модул на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС (ИСУН)

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

на програмата през 2010 г., макар и с бавни темпове, движението по проектите е вече факт, а резултатите - осезаеми. На първо място, безспорен успех е въвеждането в експлоатация на публичния модул на ИСУН. Макар и закъсняло около година, повдигането на заетостта и предоставянето на публичен достъп до информацията за начина на разходване на средствата е сериозна крачка напред в процеса по осигуряване на публичност и прозрачност в връщане на доверието. Към момента публичният модул съдържа информация за финансовото изпълнение на 3588 сключени договора по седемте оперативни програми, като информацията може да се филтрира по различни критерии - програма, приоритетна ос, подприоритет, процедура, включително

„ИСУН трябва да предоставя и информация за изпълнението на проектите, като се даде възможност за публикуване на отчети на самите бенефициенти и на изпълнителите по договорите

комбинация от различни критерии. Има възможност за извеждане на информацията и по бенефициенти и региони, както и за представянето ѝ в графичен вид. За момента системата дава отговор на въпросите КОИ и ЗА КАКВО харчи парите на данъкоплатците, но все още мълчи на най-важния въпрос - КАК се харчат? За да бъде напълно разбулена мъглата около процедурите и хода на изпълнение на проектите, е необходимо да бъде въведена информация и за поетапно физическо изпълнение на проектите, включително чрез възможност за публикуване на отчети на самите бенефициенти и на изпълнителите по договорите.

Информация от извора

През 2010 г. беше даден старт и на още един много важен проект, чието реално изпълнение се очаква да започне през 2011 г. - изграждането на национална мрежа от 28 регионални информационни центрове в областните градове. Насоките за кандидатстване

по процедурата бяха публикувани в края на октомври 2010 г., а срокът за подаване на проектни предложения е до три месеца от публикуването им. За целите на проекта беше взето решение обхватът на бенефициентите по ОПТП да бъде разширен, така че да се включат и общините, на чиято територия ще бъдат инфоцентровете. Решението е важна стъпка за децентрализиране на координационния процес и скъсяване на дистанцията за достъп до информация „от източника“.

В бъдеще време

През следващата година се очаква да стартира още един чакан от бенефициентите модул на ИСУН - „Електронни услуги за бенефициентите“, чрез който ще се създаде възможност за подаване на формуляри за кандидатстване, искания за плащане и други документи по електронен път. Надеждите са този модул да облекчи бенефициентите чрез осигуряване на гъвкавост на иначе тромавите процедури и да намали административната

тежест при подготовката и изпълнението на проектите.

Предстои и изграждане на интерфейс за осъществяване на електронен обмен на данни между ИСУН, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) по Програмата за развитие на селските райони и Системата за наблюдение на проекти по Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство“ (Акстър-Полай).

На скорост

В края на 2010 г. трудностите пред ОПТП изглеждат преодоливи, а картината - стабилизирана. Индикативната годишна работна програма на ОПТП за 2011 г. е доста амбициозна, но може би това е начинът да се навакса забавянето до момента и да се даде нов тласък за усвояване на средствата. Най-важното условие за това е да се създават стимули за активността на бенефициентите. Поради малкия брой на бенефициентите и спецификата на програмата да се изпълнява чрез процедури за директно предоставяне на безвъзмездната помощ (а не чрез конкурентен подбор) именно активността на бенефициентите е основен двигател за напредъка на програмата. Само така набраната скорост не само може да бъде задържана, но дори и увеличена.

Снежана Вунцова
главен консултант „Европейски проекти“ в ДИКАП България

Визитка

Коя е Снежана Вунцова?

► Снежана Вунцова е консултант по европейско финансиране основно в сферата на институционалното укрепване, обществените поръчки, оценката на програми и проекти и др.
► Тя е магистър по публична администрация и икономика от СУ „Св. Кли-

Интервю Томислав Дончев, министър по управление на средствата от ЕС

През 2011 г. ще усвоим толкова, колкото за последните три години

До края на следващата година трябва да е разработена концепцията за системата за управление на евросредствата след 2014 г.

► Господин Дончев, с каквото не успяхте да се справите и какви ще бъдат основните акценти в политиката ви през следващата година?

- Със сигурност има неща, с които все още не съм се справил. В противен случай можеше спокойно да си ходя. Все още не е изчерпан капацитетът от възможности някои от процедурите да са „по-човешки“ и по-прости. Все още имаме конкретни бенефициенти, които се нуждаят от допълнителна помощ. Има какво да се свърши по отношение на адекватността на реакциите, на административния и експертния капацитет и проектната готовност, свързана с големите инфраструктурни проекти. Във връзка с последното вече стартираха консултациите за това какъв тип техническа помощ може да ползва България от международни финансови институции. Говорим за чисто експертна, а не мениджърска помощ. Изчакваме финалното становище на Европейската комисия (ЕК) за заплащането на тези външни експерти, което трябва да е готово до началото на 2011 г. Не мисля, че има хипотеза да получим отказ, така че експертната помощ за Агенцията за пътна инфраструктура (АПИ) и Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) ще бъде факт през първите месеци на следващата година.

► Заговори се за идеята банките да бъдат включени в процеса на усвояване на средствата от ЕС и дори да има пилотен проект още догодина. На какъв етап са разговорите ви с банките? Не закъсня ли фатално реализирането на тази идея?

- Разговорът ни с Асоциацията на банките започна с идеята инициативата да бъде реализирана по-скоро през следващия програмен период, така че не мисля, че сме закъснели. Представителите на държавните институции отчетоха, че има добри възможности за сътрудничество по отношение на Оперативна програма „Конкурентоспособност“ (ОПК) и Програмата за развитие на селските райони. Асоциацията анализира опита на всички банки майки и се оказа, че ограничен брой страни ползват банките като междинни звена. Нашата идея отгук нагатак е да намерим реалистичния модел за България. Със сигурност трябва да има увеличаване на ролята на банките най-

малкото от гледна точка на сертификацията на проектите. Към момента се случва така, че проектът се одобрява от експертите, но когато бенефициентът отиде да поиска кредит за съфинансиране, банката отказва, тъй като има определени специфични изисквания към проекта - паричните потоци, състоянието на фирмата и т.н., които не са взети предвид. Затова и в много страни се изисква предварителен сертификат от банката, че при определени условия проектът може да бъде кредитиран, което е абсолютна гаранция, че проектът ще може да се осъществи. Схемата за енергийна ефективност по ОПК ще се реализира със съдействие на банковите институции, но не в ролята им на междинно звено. Не изключвам до края на този програмен период, за да може освен теоретичните анализи да имаме и практически опит, да организираме поне една схема с участие на банкова институция и като междинно звено.

► През 2010 г. започнаха и първите разговори за нужните промени за новия програмен период. Ще се засили ли децентрализацията?

- Планираме да се премахне отрасловото раздробяване на УО и междинните звена, които са разпилени в различни министерства. Ще създадем голяма агенция за развитие, която ще е в една институция и ще изпълнява ролята на УО. Междинните звена ще бъдат 6 и ще са обособени на териториален признак в 6-те района за планиране по системата NUTS 2.

Предимствата на модела са, че ако всички инструменти се концентрират в един УО, завинаги изчезват въпросите, свързани с координацията между институциите. Имаме значителни икономии от мащаба, тъй като сходни дейности ще бъдат правени от по-малко хора. Междинните звена ще бъдат там, където се случват събитията, ще може да контролират, но и да помагат на всички бенефициенти, включително и с предварителния, текущия и последващия контрол.

Интересният въпрос е дали междинното звено да ползва поддоставчици за част от процедурите, например за верификация на разходите. Това може да бъдат банки, в някои страни са неправителствени организации, а в други консултантски фирми.

България е твърде малка, за да има регионални оперативни програми в пълния смисъл на думата. Само големи държави, които са с напълно децентрализирана структура, имат такива.

През следващия програмен период трябва да сменим и начина на конкуренция между общините. Към момента има почти пълна пазарна конкуренция

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Преглед Какво се случи през 2010 г.

- Въведено бе изричното изискване плащанията да се извършват в срок от около 2.5 месеца.
- Авансовите плащания на общините бяха увеличени до 35%.
- Въведена бе методика за

финансови корекции на проектите при нарушения в процедурите, които не са свързани с измами.

- Подобряване на диалога с бенефициентите.
- Въведен бе публичният модул на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС (ИСУН).
- Плащанията бяха увеличени над 8 пъти.

Обещания Какво да очакваме през 2011 г.

- Експерти от ЕБВР, ЕИБ и СБ да окажат експертна помощ в подготовката на големите инфраструктурни проекти.
- Експерти от ЕБВР да окажат помощ при изпълнението на схемата за енергийна ефективност и ВЕИ по Оперативна програма „Конкурентоспособност“.

► Да започне пилотен проект с участието на банките по ОПК.

- Да бъдат открити голяма част от планираните 28 информационни центъра за европейските фондове.
- Да бъде окончателно подготвен моделът за управление на средствата от ЕС за следващия програмен период 2014-2020 г.
- Да бъдат усвоени минимум 1.5 млрд. лв.
- Да продължат процесите на облекчаване на процедурите за кандигатстване.

- всеки разработва проекти и се състезава с другите. Това крие недостатъци, тъй като реално се изразходват публични пари, но част от проектите никога не виждат бял свят. Конкуренцията трябва да бъде запазена, но ние трябва да я сведем на фазата на програмирането, на фазата на изготвянето на оперативната програма и

на база интегрираните планове за градско развитие. Трябва още преди 2014 г. да изчистим не само целите и приоритетите, но и конкретните проекти, които ще бъдат финансирани във всяка от общините. Трябва да има индикативен списък с проекти за всяка от общините. Оттам нагатак щом е в списъка, това означава

почти 100% сигурност, че ще бъде финансиран.

► Очаква се работната група към Министерския съвет скоро да обяви конкретните идеи за промяна на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Какви са предложенията към момента?

- Има разработена концепция, но текст на законопроект. Тя трябва да бъде предложена за ободрение на МС до 2-3 седмици. Браншовите и неправителствените организации са изключително активни и на седмица пристигат сигурно по 3-4 предложения.

Няколко са основните акценти в концепцията. Например в случаите, когато има т.нар. in-house възлагане, т.е. когато публични институции имат дружества, на които са 100% собственици. Такъв е случаят с комуналните фирми за сметосъбиране и сметопочистване, каквито има в много общини. Целта ни е да се разреши те да възлагат дейности, без да се провежда процедура по ЗОП. Търси се много по-прецизно уреждане на подизпълнението и по-ясно дефиниране кой е подизпълнител, защото към момента има разнопосочни тълкувания. Ще се въведе нормативен ред докъде може да стига подизпълнението, защото, ако един проект е раздаден на 90% на подизпълнители, каква отговорност носи възложителят, той реално е бил само „попсненска

” Не изключвам до края на този програмен период да организираме поне една схема с участие на банкова институция и като междинно звено

кутия”. В много държави съществува таван от 65-70%, до който договорът може да бъде разпределян на подизпълнители. Опитваме се да изчерпим всички резерви, свързани с намаляване на бюрократичния товар - броят и видът изискуеми документи там, където е възможно, да бъдат давани по служебен път и т.н. Предвиждаме и вдигане на праговете за всички процедури. Освен това трябва да сведем режимите за възлагане от 4 до 2, за да намалим голямото обръкване, което има в момента. Досега имаме един режим по Наредбата за възлагане на малките обществени поръчки, два режима по ЗОП - под определен праг и над него, когато се иска публикация в „Държавния вестник“, и четвъртият - по ПМС 55, което урежда възлагането от страна на непублични институции. Търсим и резерви за намаляване на времето за обжалване до 2-3 месеца, а не както сега се случва, за 6 или 7.

► Какво обещаваме да свършите през 2011 г.?

- На първо място, всичко, което правим към момента, трябва да бъде продължено с още по-високи темпове. Трябва да преодолеем забавянето на големите инфраструктурни проекти - пътища и най-вече железници. По отношение на публичността - голяма част от бенефициентите не знаят какви възможности има. Наред с това има много категории, които имат нереалистични очаквания. С 27-те информационни центъра, които се надявам да стартират през следващата година, ще имаме професионални администрации на място. Като темп на разплащанията считам, че следващата година можем да очакваме да бъде платена сумата, която сме разплатили до момента в рамките на три години - 1.5 млрд. лв. В рамките на следващата година трябва да сме готови и с финалната кройка на системата, която описах по-горе, защото, ако искаме тя да работи добре от 1 януари 2014 г., трябва да започнем да я градим от 2012 г.

Дарина Черкезова

Европа развива обща суперкомпютърна мрежа

Учени от двадесет европейски страни работят заедно, за да направят Европа лидер на научния фронт

Пазарът на потребителска електроника в ЕС преживя трудно най-тежките години на кризата. В момента той се възстановява, макар и не с темповете, на които се надяват търговци и производители. Оказва се обаче, че през цялото това време в Европа се е развивала мрежа от едни по-специализирани компютри - такива, от които обикновените потребители рядко се интересуват, но които са от изключителна важност за развитието на европейската икономика, особено частта, базирана на знанието. Става въпрос за така наречените суперкомпютри - инструменти и двигатели на научните постижения.

Нова инициатива

В Европа се изгражда постоянна инфраструктура за изследвания, която да даде на европейските учени достъп до високопроизводителни компютърни услуги. Това е PRACE (Partnership for Advanced Computing in Europe) - инициатива, обединила двадесет научни института от цяла Европа. България участва в инициативата от септември 2009 г., но тя е слабо позната извън научните кръгове. PRACE се координира от Центъра за суперкомпютри в Юлих, Германия. Директорът на този център проф. Томас Липерт описа мрежата на регионалната конференция на тема „Суперкомпютрите - ново предизвикателство пред науката и индустрията“, провела се миналата седмица.

Съревнование със света

За да останат конкурентоспособни на международно ниво, европейските учени и инженери трябва да разполагат с най-модерните суперкомпютърни системи, обясняват концепцията на PRACE специалистите от Юлих. Чрез тази инициатива научните работници ще получат достъп до точно такива машини, с равни или дори по-големи възможности от тези, налични в САЩ или Япония. Инфраструктурата ще бъде управлявана на европейско ниво. Технологичен партньор на проекта е IBM. „Системите компютри се използват както в помощ на природните науки, така и в сферата на инженерните науки, биологията и физиката“, пояснява проф. Липерт. България единствена на Балканския полуостров разполага със суперкомпютър и тенденцията е да се превърне в регионален център за Югоизточна Европа, допълва той.

Финансиране

Засега за изследователската инфраструктура са отделени 400 млн. EUR от различни европейски правителства (Франция, Германия, Италия и Испания) за периода до 2014 г. Тази инфраструктура ще бъде финансирана допълнително и от Европейската комисия със 70 млн. EUR. Първият проект по инициативата PRACE е започнал на 1 юли 2010 г. и ще продължи две години.

Пламен Димитров

470

▶ млн. EUR е бюджетът на инициативата PRACE

” **Инвестициите във високи технологии увеличават възможностите на науката и индустрията да променят света**

Томас Липерт, основател на европейската инициатива PRACE

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Блиц Д-р Мачей Ремишевски, IBM Deep Computing Leader за Централна и Източна Европа

Тези технологии стават част от ежедневието

Постоянно работим по преодоляването на следващата технологична бариера

▶ Д-р Ремишевски, в какво се изразява връзката на IBM с проекта PRACE?

- В Европа има много знание, което инициативата PRACE иска да запази тук. Ние сме доставчици на технологии за тях и разработваме бъдещи системи заедно.

▶ Работите ли с български учени по този проект?

- Българският Национален център за суперкомпютърни приложения е партньор по инициативата PRACE. В този смисъл и ние от IBM си партнираме с тях.

▶ Какво представлява пе-

тафлопната компютърна инфраструктура?

- „Флопс“ е мярка за производителност на компютрите, показваща броя операции с плаваща запетая, които машината може да извърши за една секунда. През 2009 г. успяхме да прескочим бариерата от един петафлоп и сега работим по преодоляването на

следващата - ексафлоп. С подобни машини ще можем да правим детайлни климатични модели или модели на органи, които да позволят по-добро изучаване на болести например.

▶ С какво суперкомпютрите може да помогнат на европейската икономика?

- Действително суперкомпютрите са инструменти на науката, но с течение на времето технологиите слизат надолу. Вече много компании използват ако не цели суперкомпютри, поне софтуер, разработен с тях. Във финансовия сектор например се използват програми за анализ на данни или за оценка на риска. Високотехнологичните приложения се прилагат при управлението на трафика в градове, за предвиждане на климата, което би помогнало за предотвратяване на бедствия или за организиране на евакуация. Високите технологии предоставят възможности за по-добро лечение на пациентите в Европа, тъй като здравеопазването е най-големият ползвател на този тип решения.

Пламен Димитров

Бизнесът у нас не проявява интерес за работа с машината

Само 8 проекта са реализирани със суперкомпютъра от закупуването му през 2008 г. досега

България разполага със суперкомпютър IBM Blue Gene от 2008 г., за който плати 5.4 млн. лв., но всяка година машината губи от позициите си в класацията Top 500 за най-високопроизводителни суперкомпютри в света. От 126-о място в годината на внедряването си до 377-о през 2009 г., а през тази година IBM Blue Gene вече е извън първите 500. Целта на Националния център за суперкомпютърни приложения, под чието управление се намира устройството, е насърчаване и регулиране на научната дейност в областта на ви-

▶ Суперкомпютърът IBM Blue Gene, погоден на българския

сокопаралелната обработка на информация. Той работи в сътрудничество с БАН и Техническият университет, Софийския университет и Медицинския университет по проекти, изискващи огромна изчислителна мощ

- симулации на биологически, физически и други модели. До момента българският суперкомпютър е реализирал 8 проекта - на БАН, СУ „Св. Климент Охридски“ и Медицинския университет.

Достъп

На практика всеки човек в България може да ползва изчислителната мощ на суперкомпютъра, стига да предостави проект в електронна форма от сайта www.scc.acad.bg. Проектът следва да бъде одобрен от комисия, ръководена от Стоян Марков от Националния център за суперкомпютърни приложения, като е позволено всичко без изчисления за създаването на опасни, вредни или забранени субстанции и такива, които биха навредили по някакъв начин на хората, околната среда и държавата. Необходимо е също обучение за работа с машината, след което тя е на разположение на заявлия желание да я използва. Досега българският бизнес и министерствата не са проявили интерес за работа със суперкомпютъра,

както си личи и от отчета на центъра.

Целият екип, работещ към суперкомпютъра и имащ постоянен достъп до него, е наситан към частната софтуерна компания „Рила Солюшънс“, помещаваща се в един от блоковете на БАН. Компанията е предпочитана при разработката на софтуерни проекти за Министерството на отбраната, Държавна агенция „Митници“, прокуратурата, Министерството на правосъдието, земеделското министерство, БНБ, НЕК и др. От изпълнителната агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“ (ЕСМИС) и „Рила Солюшънс“ заявиха, че правят всичко по силите си да привличат нови проекти.

Инвестиции

Освен първоначалната цена

на компютъра всяка година трябва да се плаща и за диагностика и поддръжка. Само охладителната му система консумира ток на стойност 60 000 лв. През първата година от експлоатацията поддръжката му е безплатна според договора с IBM, след което влиза към бюджета на ЕСМИС. Една четвърт от реализираните до момента чрез него проекти са тестово-диагностични, показващи до каква степен може да се натовари компютърът. При всички ползи, които може да се извлекат от един суперкомпютър, пък бил той и морално остарял, българският частен и държавен сектор очевидно нямат идея какво да правят с неговата мощ. А реализираните до момента проекти, макар и значими, са крайно недостатъчни.

Георги Панайотов

Интервю Явор Колев, началник на сектор „Компютърни престъпления“ към ГДБОП

Ще продължим да притесняваме собствениците на торент сайтове

България е застрашена от опасността отново да бъде сочена като страна, незачитаща правата върху интелектуалната собственост

► **Господин Колев, какво е състоянието на софтуерното пиратство у нас?**

- Софтуерното пиратство тази година е намаляло с един пункт, което е положително. От известно време насам в България се забелязват наклонности на опити за легализация на софтуера на много компании.

► **Разполагате ли с данни от какво ниво е намаляло?**

- Когато започнахме работа през 1999 г., нивото на пиратски софтуер беше около 99%, а в момента е 67%. Не е нивото на европейските страни, което е около 40 или 35-40%, но е положително. Компаниите се стремят да влязат в час благодарение на усилията на всички институции, а може би и времената се промениха.

► **Това е за фирмите, а при физическите лица?**

- Физическите лица не са обект на нашия интерес. Ясно е, че те не могат да бъдат проверявани за това какъв софтуер използват, но с промяната на мисленето вероятно ще се променят и разбирането на обществото за важноста да се уважават правата върху интелектуалната собственост. Нивата на пиратство действително намаляват.

Ние постоянно санкционираме интернет доставчиците, които имат файлови сървъри, на които разпространяваха закриляни обекти на авторското право. Разбира се, трудно е. Водим ежедневна битка в тази област.

Гледаме да оптимизираме работата си и така на наша страна да привличаме максимална част от обществото. Като знакова бих посочил конференцията, която организирахме с БАИТ преди две седмици. Това беше нещо немислимо през 1999 г., когато от БАИТ протестираха срещу акциите на ГДБОП срещу техни членове, които между другото използваха нелегален софтуер. Тогава акциите бяха по-остри. Сега вече се вижда, че ние сме партньори с тях.

► **Имате ли данни за финансовите щети, които нанася пиратството?**

- Разполагаме с данните от доклада „Гало“ (доклад за упражняване на правата на интелектуална собственост в рамките на вътрешния пазар, изготвен от евродепутата Мариел Гало - бел. авт.). Там се цитира доста тревожна статистика, според която,

СНИМКА БОБИТОШЕВ

ако не бъде ограничено интелектуалното пиратство в интернет, щетите за ЕС до 2015 г. ще бъдат загубата на 240 млрд. EUR и 1.2 млн. работни места. По отношение на щетите за България в доклад на компанията за маркетингови проучвания IDC загубите за софтуерната индустрия в резултат на пиратството у нас възлизат на 115 млн. USD само за 2009 г.

► **В такъв случай какви са пречките пред закриването на торент сайтовете, които са флагманът на пиратството в обществено съзнание?**

- Торент сайтовете „Арена“ и „Замунда“ са сериозен проблем, който стои не само пред нас, той стои пред цялата държава. България е застрашена от опасността отново да бъде сочена като страна, незачитаща правата върху интелектуалната собственост. Вече има няколко дела, заведени срещу техните собственици. През 2006 г. беше образувано дело срещу „Арена“, през 2007 срещу „Арена“ и „Замунда“ и те вече са влезли в съда. Процедурата е доста бавна за съжаление. В други

Визитка Кой е Явор Колев

► Явор Колев е началник на сектор „Компютърни престъпления“ в Главна

дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГДБОП). Роден е на 14 април 1964 г. Работи в системата на МВР от 14 години. От 12 години е в ГДБОП, а преди това е бил в икономическата

полиция в Първо РПУ. Завършил е инженерство в Аграрната академия в Пловдив. Има специализации в САЩ, Бугария и Франция. Владее английски, португалски, руски и испански.

държави собствениците на такива сайтове бяха осъдени с голяма глоба и затвор.

► **Тоест чака се решение на съда?**

- Разбира се, че не се чака решение на съда - ние работим, те продължават да извършват престъпления. За всяко действие, за едно деяние можем да образуваме дела. И нашата работа, общо взето, е в този аспект, да ги притесняваме и ще ги притесняваме през цялото време.

► **А ако на един сайт има и нелегално, и легално съдържание, следва ли целият да се затвори?**

- Аз не съм чувал в торент сайт да има легално съдържание. Легално съдържание няма. За легалното съдържание си има специални места в интернет, то се продава срещу определено заплащане и

неговите собственици са си организирали така нещата, че да си получават възнаграждение. Обикновено крадците на интелектуална собственост, каквито са администраторите на „Замунда“ и „Арена“, а това са Мартин Павлов и Елиан Гешев, нямат никакво легално съдържание. Те няма откъде да го имат. Те никога не са купили съдържание, нито са създали такова, те администрират крадено съдържание. За което обаче не взимат пари. За този месец цифрите от реклами в парично изражение са 15 хил. лв. за „Арена“ и 50-55 хил. лв. за „Замунда“. Тези пари са откраднати от творците, от хората, които притежават интелектуална собственост. И тези хора ги крадат най-нагло, продавайки реклама на тези сайтове.

► **Във връзка с това прег-**

виждате ли някакви действия срещу самите рекламодатели?

- Каквото и да предвиждаме, няма да го споделяме. Каквото трябва, ние го правим и го правим добре. „Арена“ и „Замунда“ нарушават сериозно правата на интелектуалната собственост за сметка на едни криминални субекти. Не го казвам аз, казала го е прокуратурата, като им е повдигнала обвинение за извършени престъпления. След като извършваш престъпление, е нормално да очакваш да се срещнеш с правоохранителните органи.

► **Вие лично какви законодателни промени бихте предложили, за да се улесни борбата с нелегално съдържание в интернет?**

- Каквото е необходимо във всички аспекти на зако-

нодателството, което засяга нас, ние сме го предложили. Тъй като секторът е „Компютърни престъпления, интелектуална собственост и хазарт“, в момента предлагаме промени в Наказателния кодекс по отношение на интернет хазарта, промени в Закона за авторското право и сродните права, които министърът на вътрешните работи сериозно защити през лятото. Тези промени се обсъждаха и в момента, доколкото знам, законът е в парламента. Разбира се, ние не измисляме нищо ново, а в много случаи в най-добрия контекст „крадем“ от други, по-напреднали от нас законодателства. Ние нямаме за цел да ограничаваме правата на потребителите, но трябва да гарантираме правата на гражданите както в реалното пространство, така и в интернет пространството. Организираната престъпност все повече използва мрежата, за да извършва престъпления, да се скрива, въобще да извършва конвенционални престъпления с помощта на високите технологии. В този смисъл трябва да имаме възможност да реагираме и ние.

Пламен Димитров

Колко големи са пчелите

Любопитно Алтернативни професии на пчелите

► Въпреки че пчеларството е познато на човечеството от хилядолетия, дори до днес не са разкрити всичките тайни на пчелите. Различни научни институти и организации не спират да търсят странични ползи от насекомите.

► Международното летище в Дюселдорф и още 7 германски летища например използват пчели като „биодефективи“ за проверка на качеството на въздуха.

► Учени от най-големия научен център на САЩ - института в Лос Аламос, Ню Мексико, пък се опитват да обучат екипирани с микрорадиопреработители пчели да „надушват“ наркотици.

използват за изследване на причините за загубата на пчелите. Тъй като пчелите играят основна роля в производството на плодове, зеленчуци и зърнени култури, „изчезването им ще доведе до заличаването на цели видове дървета, растения, зърнени култури и цветя“, отбеляза ЕК.

На практика опрашването може да бъде изпълнявано от почти всички летящи насекоми, но техните популации също намаляват. Особено силно са намалели бройките на пеперуди, майски бръмбари и някои типове мухи.

ГМО, пестицидите и какво ли още не

Миналата година Европейската агенция за безопасност на храните обяви, че смъртността сред пчелите се дължи на множество причини, сред които пестицидите, генетично модифицираните култури (ГМО) и дори стрес. Пчелите са силно чувствителни и резки промени в храната им или в климатичните условия може да доведат до смърт.

Различни проучвания показват връзка между отглеждането на ГМО култури и увеличената смъртност при пчелите. ЕК обаче твърди, че все още няма доказана разлика с местата с натурални култури.

Според германския университет „Ландау“ мрежата за мобилна комуникация също допринася за смъртта на пчелите. Учените са установили, че електромагнитните излъчвания на мобилните апарати и антени, предаващи и приемащи сигнала, разрушават естествения механизъм за ориентация на пчелите. Така те не могат да намерят кошера си и умират от глад след неколкодневно лутане.

Друго обяснение, подобно на даденото от германските учени, е прогресивната промяна в магнитното поле на планетата. Честотата на резонанса на Шуман се е променила от типичните 7.83 херца на 12 херца, при предпологаем максимум 13 херца. В резултат на това някои от морските бозайници, като делфините, масово губят координация и излизат на плажове или далеч от обитаемите си води. Предполага се, че пчелите също използват магнитните полета за навигация.

Дали трите години, за които ЕК осигурява финансиране, ще са достатъчни, за да научим какво убива пчелите, остава въпрос без отговор. Ако получим отговор, ще трябва да търсим решението как да си върнем насекомите. Ако не успеем, ще трябва да измислим план Б.

Георги Панайотов

Намаляващите пчелни колонии се превръщат в проблем, за който може да трябва план Б

Сецаме се за тях рядко - евентуално през пролетта, когато цъфне всичко и зажужат. Или като си слагаме мед в чая. А като си палим восъчна свещ? Едва ли.

Оказва се обаче, че макар да не се сецаме за тях, приносът на пчелите за живота на хората е гигантски. Само безплатното опрашване, което те и други насекоми вършат за земеделието в Европейския съюз, се оценява на 22 млрд. EUR годишно, сочат данните, публикувани от Европейската агенция за безопасност на храните.

Пчелоциг

В последните години обаче в Европа, САЩ и Китай се наблюдава тревожна тенденция за постоянно намаляване на броя на пчелите. Макар все още да няма точни данни за размера на загубите на насекоми в глобален мащаб, на места половината пчелни колонии вече са изчезнали.

Проблемът е изключително сериозен, тъй като 84% от насажденията и 80% от дивите растения се нуждаят от опрашващи насекоми.

Според Алберт Айнщайн „без пчели човечеството

може да просъществува само 4 години и след това и то ще изчезне“. Изчезването на пчелите едва ли би довело до апокалиптичния сценарий на Айнщайн, но производството на храни ще се оскъпи значително заради нуждата от разработване и внедряване за изкуствено опрашване.

От друга страна, добре поддържаното пчеларство води до ръст от над 60% в добива на земеделски култури, твърди Пламен Иванов от Националния браншови пчеларски съюз. Това е, без да броим приноса им за директните продукт в бранша - мед и восък.

А защо намаляват пчелите

Сред потенциалните причини за смъртността сред пчелите се изброяват вируси, пестициди и генетично модифицирани насаждения, но все още учените не са успели да установят каква е основната причина.

В началото на миналата седмица Европейската комисия (ЕК) показа, че проблемът я е стреснал и отдели за пчеларството по още 6 млн. EUR за следващите 3 години, които да се

СНИМКА SHUTTERSTOCK

700

► хил. са приблизително пчеларите в ЕС, но повечето практикуват пчеларството като хоби

14

► млрд. е броят на кошерите в ЕС

4.4%

► от общия брой на кошерите в Европейския съюз се намират в България